

MRF 2023.21

Vestre Landsrets dom af 13. februar 2023, 5. afd., sag BS-44846/2021-VLR
(Henrik Estrup, Marie Kathrine Nielsen og Mette Hartmann Andresen (kst.))

A ApS (adv. Anders Ørgaard) mod Miljø- og Fødevareklagenævnet (adv. Kim Christian Højmark)

Ikke krav på genoptagelse af afvisning af klage over afslag på lovliggørende tilladelse til to tilbygninger i fredskov pga. overskridelse af klagefrist. Afslag på ophævelse af fredskovspligten og udstykning af boligparcellen på arealet, da formålet reelt var at lovliggøre de ulovlige tilbygninger, hvilket ikke vejede tungere end hensynet til fredskoven.

Skovbrugsvirksomheden A ApS ejede flere større skovejendomme bestående af en række mindre matrikler på det nordlige Djursland, der stort set i sin helhed var underlagt fredskovspligt efter skovloven. På en af ejendommene var etableret en bygningsmasse på et ca. 5.000 m² areal (bygningssparcellen), hvor A ApS' driftsbygninger og den private bolig for A ApS' direktør og ejer D var beliggende. I forbindelse med en besigtigelse i 2018 konstaterede Miljøstyrelsen, at der var opført to tilbygninger til de eksisterende driftsbygninger uden dispensation efter skovloven. Den ene tilbygning på 216 m² var blevet opført 2010/11 i henhold til en byggetilladelse fra Norddjurs Kommune og blev anvendt som maskinhus, og den anden tilbygning på 45 m² var opført i 2016 og anvendtes som mødelokale for A ApS. Den 19. december 2018 meddelte Miljøstyrelsen afslag på lovliggørende dispensation efter skovlovens § 38, jf. § 11, til tilbygningerne og meddelte samme dag påbud til A ApS om fysisk lovliggørelse. A ApS påklagede den 18. januar 2019 de to afgørelser til Miljø- og Fødevareklagenævnet, der den 21. maj 2019 afviste klagen med henvisning til, at klagefristen på fire uger efter skovlovens § 63 var udløbet den 16. januar 2019, hvorfor klagen ikke var indgivet rettidigt. A ApS anmodede efterfølgende Miljø- og Fødevareklagenævnet om at genoptage sagen, da D var blevet opmærksom på, at der på en naboejendom tidligere var givet dispensation til en delvis ophævelse af fredskovspligten med henblik på opførelse af et mindre byggeri til brug for en sikret institution. Under en besigtigelse i oktober 2019 konstaterede Miljøstyrelsen, at påbuddet om fysisk lovliggørelse fra december 2018 fortsat ikke var efterkommet, hvilket D forklarede med, at han ønskede at søge om ophævelse af fredskovspligten på bygningsparcellen på 5.000 m². På den baggrund traf Miljøstyrelsen den 31. oktober 2019 afgørelse om at give afslag dels på hel eller

delvis ophævelse af fredskovspligten på bygningsparcellen, jf. skovlovens § 6, dels på udstykning af bygningsparcellen med henblik på efterfølgende ophævelse af fredskovspligten, jf. lovens § 38, jf. § 12, idet styrelsen ikke fandt, at der forelå de fornødne særlige grunde herfor. Denne afgørelse blev ligeledes påklaget af A ApS. Den 28. maj 2020 traf Miljø- og Fødevareklagenævnet to afgørelser, hvor nævnet dels afslog A ApS' anmodning om genoptagelse af nævnets afgørelse af 21. maj 2019 om afvisning af A ApS' klage, dels stadfæstede Miljøstyrelsens afgørelse af 31. oktober 2019 om afslag på ophævelse af fredskovspligt og udstykning. A ApS indbragte disse to afgørelser for domstolene. Miljø- og Fødevareklagenævnet påstod frifindelse. For så vidt angik afslaget på genoptagelse af afvisningen af A ApS' klage lagde byretten til grund, at Miljøstyrelsens afgørelser af 19. december 2018 samme dag var blevet sendt til A ApS såvel pr. mail som til virksomhedens e-Boks indeholdende klagevejledning. Det beroede derfor på A ApS' egne interne forhold, at D først langt senere havde fået kendskab til afgørelserne. Byretten fandt, at oplysningen om ophævelse af fredskovspligt på naboejendommen ikke havde betydning for afvisningen af A ApS' klage som følge af fristoverskridelsen og derfor ikke kunne begrunde en genoptagelse af nævnets afgørelse af 21. maj 2019. For så vidt angik stadfæstelsen af Miljøstyrelsens afslag på ophævelse af fredskovspligten og udstykning fandt byretten, at afgørelsen beroede på en skønsmæssig afvejning, og at der ikke var grundlag for at tilsidesætte dette skøn. Miljø- og Fødevareklagenævnet blev derfor frifundet. A ApS ankede dommen til landsretten, der tiltrådte, at Miljøstyrelsens afgørelse af 19. december 2018 var kommet frem til A ApS samme dag, idet den blev sendt til virksomhedens e-Boks, jf. § 10 i lov om digital post fra offentlige afsendere. Da der ikke forelå undskyldelige omstændigheder, og da oplysning-

gen om ophævelse af fredskovspligten på nabo-ejendommen ikke havde betydning for spørgsmålet om genoptagelsen af afvisningsafgørelsen, tiltrådte landsretten af de grunde, som byretten havde anført, at der ikke var grundlag for at genoptage nævnets afvisning af A ApS' klage. For så vidt angik afslaget på ophævelse af fredskovspligten og udstykning af bygningsparcellen lagde landsretten til grund, at formålet med ophævelsen og udstykningen ikke var, at arealet ønskedes anvendt til et andet formål end skovdrift, men derimod at lovliggøre de to tilbygninger. Dette hensyn var ikke så tungtvejende, at det kunne føre til en tilsidesættelse af hensynet til bevaring af fredskoven, herunder fordi arealet fremstod velegnet til bæredygtig skovdrift, og praksis i overensstemmelse med skovlovens forarbejder er restriktiv. Det kunne ikke føre til et andet resultat, at A ApS i 2010 havde fået byggetilladelse af kommunen til den ene af tilbygningerne, idet landsretten med henvisning til U 2007.456 H fandt, at det var A ApS' ansvar at sikre, at der var søgt om og opnået tilladelse til byggeriet efter alle gældende

regler. Landsretten fandt videre, at A ApS ikke havde været i begrundet god tro om tilbygningens forhold til skovlovens regler, idet A ApS var en virksomhed, hvis formål var skovdrift. A ApS havde heller ikke krav på hel eller delvis ophævelse af fredskovspligten ud fra ligebehandlingsprincippet, da de retligt relevante forhold på nabo-ejendommen med institutionsbyggeriet ikke var sammenlignelige med A ApS' ejendom. Betingelserne for ophævelse af fredskovspligten i skovlovens § 6 var derfor ikke opfyldt. Landsretten bemærkede, at spørgsmålet om dispensation til udstykning efter skovlovens § 38, jf. § 12, efter forarbejderne til skovlovens § 12 må bedømmes på samme måde som ophævelse af fredskovspligten efter skovlovens § 6, hvorfor betingelserne for udstykning heller ikke var opfyldt. På den baggrund tiltrådte landsretten, at der ikke var grundlag for at tilsidesætte stadfæstelsen af Miljøstyrelsens afgørelse af 31. oktober 2019, hvorfor landsretten stadfæstede byrettens dom om frifindelse af Miljø- og Fødevareklagenævnet.

Kommentar: *Prøvelsessituationen i denne sag blev kompliceret af, at A ApS reelt ønskede en stillingtagen til, om de to tilbygninger opført i strid med skovlovens regler om fredskovspligt kunne bibeholdes. Et sådant forhold må normalt vurderes som et spørgsmål om lovliggørende dispensation til byggeri på fredskovspligtigt areal efter skovlovens § 38, jf. § 11, hvilket A ApS imidlertid ikke kunne få prøvet, da A ApS' klage over Miljøstyrelsens afgørelser vedr. dette spørgsmål blev afvist af Miljø- og Fødevareklagenævnet pga. overskridelsen af skovlovens klagefrist (ligesom søgsmålsfristen for styrelsens afgørelser var udløbet på tidspunktet for retssagens anlæg). I stedet kom retssagen til at omhandle dels, om Miljø- og Fødevareklagenævnet var forpligtet til at genoptage afvisningen af A ApS' klage, dels A ApS' efterfølgende forsøg på at lovliggøre bygningerne ved at kræve fredskovspligten ophævet (evt. efter forudgående udstykning). Af lidt bredere interesse kan fremhæves landsrettens henvisning til U 2007.456 H om mindre byggeri i fredsskov, hvor Højesteret anførte, at det er ejerens eget ansvar at sikre, at der er søgt om og opnået tilladelse til byggeri efter alle gældende regler, selvom der er meddelt byggetilladelse til byggeriet, og selvom kommunen i forbindelse med udstedelse af byggetilladelse er forpligtet til at påse, at byggeriet overholder anden lovgivning, jf. bygge-lovens § 16, stk. 11, og BR18 § 35, stk. 2. Med dommen er ikke taget stilling til kommunens eventuelle erstatningsansvar for at meddele byggetilladelsen, og det er ikke klart, om betingelserne i U 2000.2412 H forelå. Endvidere kan fremhæves landsrettens udsagn om, at spørgsmålet om dispensation til udstykning af et fredskovspligtigt areal efter skovlovens § 38, jf. § 12, efter forarbejderne til skovlovens § 12 må bedømmes på samme måde som spørgsmålet om tilladelse til ophævelse af fredskovspligten efter skovlovens § 6, stk. 1.*

RETEN I RANDERS DOM

afsagt den 10. november 2021

Sag BS-36037/2020-RAN

A ApS
(advokat Rasmus Gørup Christiansen)

mod

Miljø- og Fødevareklagenævnet
(advokat Louise Solvang Rasmussen)

Denne afgørelse er truffet af retsassessor Rune Seest.

Sagens baggrund og parternes påstande

Sagen er anlagt den 17. september 2020. Sagen drejer sig overordnet om, hvorvidt A ApS har krav på genoptagelse af sagen om lovliggørelse af tilbygninger på ejendommen matr.nr. aa, beliggende B-vej 11, 8585 Glesborg og ophævelse af påbud om fjernelse af tilbygningerne, samt hvorvidt A ApS har krav på ophævelse af fredsskovspligten og udstykning af boligparcel på samme ejendom.

Sagsøgeren, A ApS, har fremsat følgende påstand:

Miljø- og Fødevareklagenævnet tilpligtes *principalt* at anerkende, at A ApS har krav på genoptagelse af sag om afvisning af klage over afslag på lovliggørende dispensation samt ophævelse af påbud om fjernelse af tilbygninger i fredskov på ejendommen matr. nr. aa, beliggende B-vej 11, 8585 Glesborg,

Miljø- og Fødevareklagenævnet tilpligtes *subsidiært* at anerkende, at A ApS har krav på ophævelse af fredsskovspligten samt få tilladelse til udstykning af boligparcel på ejendommen matr.nr. aa, beliggende B-vej 11, 8585 Glesborg.

Sagsøgte, Miljø- og Fødevareklagenævnet, har påstået frifindelse.

Dommen indeholder ikke en fuldstændig sagsfremstilling, jf. retsplejelovens § 218 a.

Oplysningerne i sagen

Generelle oplysninger om A ApS og ejendommen på B-vej 11:

A ApS er et anpartsselskab, som i henhold til registreringen hos Erhvervsstyrelsen blev stiftet den 15. juni 2009. Selskabets formål er i henhold til samme registrering at investere i fast ejendom og skovdrift og dermed beslægtet virksomhed, og selskabet ejes af C ApS, hvori A ApS' direktør D ejer anpartsmajoriteten.

A ApS ejer mere end 200 ha skov og forestår selv driften heraf.

Ejendommen B-vej 11 er beliggende syd for F By i den nordøstlige del af Djursland, og bygningerne på ejendommen tjener bl.a. som privatbolig for D.

Ifølge BBR er matr.nr. aa bebygget med en bolig på 170 m² og driftsbygninger på i alt 423 m². Dertil kommer en 45 m² stor tilbygning, som ikke er registreret i BBR.

Det fremgår af OIS, at skovejendommen B-vej 11, 8585 Glesborg er en vurderingsejendom på ca. 64,5 ha, hvoraf ca. 64 ha er omfattet af fredskovspligt. Ejendommen består af flere matrikler, hvoraf matr.nr. aa – som sagen primært handler om – har et fredskovsareal på ca. 7 ha og en bygningsparcel på ca. 5.000 m².

Matr.nr. aa er i sin helhed omfattet af fredskovspligt, og bolig samt tilhørende driftsbygninger for hele ejendommen er beliggende på denne matrikel. Der er adgang til bygningsparcellen via en skovvej, der munder ud i kommunevejen, B-vej, mod øst.

Miljøstyrelsens afgørelse af 19. december 2018:

Det fremgår af sagen, at A ApS den 11. februar 2018 søgte Miljøstyrelsen om tilladelse til udvidelse af den eksisterende kontorbygning (bygning nr. 6) på ejendommen beliggende på matr.nr. aa. Ansøgningen gik på udvidelse af denne bygning med 45 m², fra 69 m² til 114 m².

Miljøstyrelsen foretog den 7. marts 2018 besigtigelse af ejendommen, hvorved styrelsen konstaterede, at A ApS allerede havde foretaget udvidelsen. I forbindelse med behandling af A ApS' ansøgning blev Miljøstyrelsen opmærksom på, at der i perioden fra 2010-2011 blev foretaget en udvidelse af den eksisterende driftsbygning (bygning nr. 10) med ca. 216 m².

Norddjurs Kommune meddelte den 25. juni 2010 byggetilladelse til denne udvidelse, men der blev ikke indhentet tilladelse fra skovlovsmyndigheden. Det fremgår heller ikke af kommunens sag, at der er foretaget høring af skovlovsmyndigheden forud for tilladelsen.

Ejendommen på B-vej 11, matr.nr. aa, har ifølge Miljøstyrelsens afgørelser et fredskovspligtigt areal på 21,54 ha ud af et samlet areal på 21,9 ha. A ApS ejer flere skovejendomme i området, og Miljøstyrelsen opgjorde i afgørelsen det samlede areal af disse til ca. 64,5 ha, hvoraf ca. 64 ha var omfattet af fredskovspligt. Der er tinglyst fredskovspligt på ejendommen ved deklaration af 9. maj 1950.

Miljøstyrelsen meddelte den 19. december 2018 *afslag* på A ApS' ansøgning om tilladelse til at opføre en tilbygning til bygning nr. 6, samt *afslag* på retlig lovliggørelse af den allerede foretagne tilbygning til bygning nr. 10. Miljøstyrelsens afslag var ledsaget af et påbud om fjernelse af de to tilbygninger.

Miljøstyrelsen henviste som retligt grundlag til skovlovens § 11.

Miljøstyrelsen har som begrundelse for afslaget anført, at der i forvejen er ældre driftsbygninger på ejendommen, og at der med de nye tilbygninger ville være tale om en væsentlig udvidelse af de bestående forhold på en arealmæssigt beskeden fredskovsejendom. Miljøstyrelsen har desuden anført, at da der er mindre end 50 ha skovbevokset areal på ejendommen, og da der i forvejen er bolig og driftsbygninger af ikke ubetydelig størrelse på ejendommen, kan de etablerede tilbygninger ikke anses for nødvendige for skovdriften.

Miljøstyrelsen har endeligt i afgørelserne anført, at det opførte byggeri ikke tjener et samfundsmæssigt formål, og at der i øvrigt ikke foreligger særlige grunde, der taler for, at forbuddet mod byggeri fraviges, hvorfor de ikke vil give dispensation efter skovlovens § 38.

Miljøstyrelsen bemærkede i afgørelsen, at den ældste del af bygning nr. 10 (udhus/ driftsbygning til skovbrug) er opført i 1998/1999 uden forudgående tilladelse efter skovloven. Miljøstyrelsen vurderede derefter, at denne bygning på 98 m² var umiddelbart lovlig i forhold til bestemmelserne i skovloven, da den har henligget upåtaget af skovlovsmyndigheden i næsten 20 år.

Der var i afgørelsen anført en klagevejledning, hvoraf fremgik, at fristen for klage til Miljø- og Fødevarerklagenævnet i medfør af skovlovens § 64, stk. 1, var 4 uger fra afgørelsen. Der var desuden anført, at afgørelsen kunne indbringes for domstolene inden 6 måneder fra afgørelsen var meddelt.

A ApS' klage af 18. januar 2019:

Afgørelserne blev den 18. januar 2019 påklaget til Miljø- og Fødevarerklagenævnet af A ApS, der var repræsenteret ved advokat Rasmus Gørup Christiansen.

A ApS havde i klagen navnlig anført, at

- påbuddet om at fjerne de eksisterende tilbygninger bør ophæves, og at bygningerne i stedet bør lovliggøres, da der foreligger særlige grunde, som taler for at dispensere fra forbuddet i skovlovens § 11,
- kontorbygningens tilbygning indeholder mødelokale og køkken, hvorfor denne er nødvendig for klagers virksomhed og drift af skoven,
- driftsbygningens tilbygning er opført efter byggetilladelse fra Norddjurs Kommune af 25. juni 2010, og at denne bygning er tilsvarende nødvendig for driften af skoven,
- hensynet til skovdriften i dette tilfælde må være tungtvejende, og at
- klager først efter klagefristen fik kendskab til Miljøstyrelsens afgørelser, hvorfor der foreligger undskyldelige grunde til overskridelsen af klagefristen.

A ApS anførte i klagen, at afgørelserne af 19. december 2018 fra Miljøstyrelsen blev sendt til virksomhedens e-boks, og da korrespondancen hidtil var foregået over e-mail, blev virksomhedens ejer først den 18. januar 2019 opmærksom på de fremsendte afgørelser.

Miljø- og Fødevarerklagenævnets afgørelse af 21. maj 2019:

Miljø- og Fødevarerklagenævnet traf den 21. maj 2019 afgørelse om at afvise realitetsbehandling af den indgivne klage. De henviste i den forbindelse til, at afgørelserne var truffet af Miljøstyrelsen den 19. december 2018, og at den lovgivne klagefrist på 4 uger derfor udløb den 16. januar 2019, hvorfor den indgivne klage af 18. januar 2019 ikke var rettidig.

Miljø- og Fødevarerklagenævnet bemærkede, at der ikke forelå oplysninger om undskyldelige omstændigheder, som kunne begrunde, at der sås bort fra overskridelsen af klagefristen. Miljø- og Fødevarerklagenævnet lagde herved vægt på, at afgørelserne både var fremsendt til virksomhedens e-boks og pr. mail.

Miljøstyrelsens afgørelse af 31. oktober 2019:

Miljøstyrelsen besigtigede den 25. oktober 2019 ejendommen og konstaterede, at påbuddet af 19. december 2019 ikke var efterkommet rettidigt, da de to tilbygninger fortsat stod på stedet.

Forud for besigtigelsen og under besigtigelsen tilkendegav A ApS' advokat, at virksomheden ønskede at søge om ophævelse af fredskovspligten på

bygningssparcellen, således, at det driftsbyggeri, som Miljøstyrelsen havde påbudt fjernet kunne bibeholdes.

Miljøstyrelsen gav den 31. oktober 2019 afslag på ansøgningen om tilladelse til hel eller delvis ophævelse af fredskovsplikten på matr.nr. aa, ligesom de gav afslag på tilladelse til udstykning af bygningssparcellen på samme matrikel, med henblik på efterfølgende ophævelse af fredskovsplikten. De henviste til skovlovens § 6 og § 12 ved afgørelsen.

Miljøstyrelsen anførte i afgørelsen, at der ikke var registreret særligt beskyttelsesværdige plante- eller dyrearter i det område, hvor fredskovsplikten ønskedes ophævet.

Som begrundelse for afgørelsen anførtes navnlig, at

- praksis for ophævelse af fredskovsplikten er restriktiv, og der gives i praksis kun tilladelse på arealer, som ønskes anvendt til andet end skovdrift, hvis der ikke kan findes en placering udenfor fredskov, og hvis hensynet til overordnede samfundsmæssige formål vejer tungere end hensynet til at bevare arealet som fredskov,
- der gives efter praksis tilladelse til ophævelse af fredskovsplikten på mindre parceller med helårsbeboelse, hvis boligparcellen støder direkte op til offentlig vej, eller hvis vejen til parcellen ligger udenfor fredskov, idet der normalt ikke gives tilladelser til etablering af enklaver uden fredskovspligt. Det er samtidig normalt et krav, at boligen ikke på længere sigt forventes at blive nødvendig for skovens drift,
- der kan gives tilladelse til ophævelse af fredskovsplikten, hvis et areal ikke er egnet til skovdrift.

Miljøstyrelsen anførte i afgørelsen, at boligparcellen på ejendommen ikke støder direkte op til offentlig vej, og at ophævelse af fredskovsplikten vil medføre etablering af en enklave i fredskoven. De anførte desuden, at arealet fandtes velegnet til bæredygtig skovdrift og indgår som en naturlig og landskabelig helhed i forhold til den øvrige fredskov i nærheden.

Miljøstyrelsen afviste endeligt at give dispensation efter skovlovens § 38, og fastholdt det tidligere meddelte påbud af 19. december 2018 om fjernelse af de to tilbygninger.

A ApS' klage af 27. november 2019:

Den 27. november 2019 påklagede A ApS afgørelsen til Miljø- og Fødevarerklagenævnet, og anmodede samtidig om genoptagelse af sagen om påbud jf. Miljøstyrelsens afgørelse af 19. december 2018.

A ApS anførte til støtte for *klagen over afgørelsen af 31. oktober 2019*, at tilbygningen til den eksisterende kontorbygning (bygning nr. 6) på 45 m² indeholder mødelokale og køkken og er driftsmæssig nødvendig til brug for A ApS' drift af skoven på B-vej 11, 8585 Glesborg, matr.nr. aa.

Tilbygningen bruges ifølge A ApS bl.a. i forbindelse med bespisning af gæster, herunder i forbindelse med forretningsmøder og på fire årlige salgsjagter i skoven.

Vedrørende tilbygningen på 216 m² til den eksisterende driftsbygning (bygning nr. 10) anførte A ApS, at Norddjurs Kommune den 25. juni 2010 har meddelt byggetilladelse til opførelse af tilbygningen til den eksisterende driftsbygning, hvilken byggetilladelse A ApS har henholdt sig til. De anførte desuden, at også denne bygning er driftsmæssig nødvendig til brug for klagers drift af skoven, og henviste til forarbejderne til skovlovens § 11.

Selskabet ejer samlet ca. 200 ha skov og forestår selv alt arbejdet med drift af skoven, herunder skovning og genplantning, hvilket nødvendiggør en større maskinpark.

A ApS henviste som begrundelse for *anmodningen om genoptagelse* af behandlingen af klagesagen over Miljøstyrelsens afgørelse af 19. december 2018 til, at der var fremkommet nye faktiske oplysninger af væsentlig betydning, idet der på en nærliggende ejendom på adressen B-vej 1, der også er omfattet af fredskovspligten, er meddelt dispensation til opførelse af byggeri, og at de to sager var sammenlignelige.

Miljø- og Fødevarerklagenævnets afgørelser af 28. maj 2020:

Til brug for behandlingen af sagen indhentede Miljø- og Fødevarerklagenævnet en udtalelse fra Miljøstyrelsen.

Miljøstyrelsen anførte i sine bemærkninger af 11. december 2019, at A ApS' ejendom ikke er sammenlignelig med ejendommen B-vej 1, 8585 Glesborg, som A ApS har henvist til.

Miljøstyrelsen bemærkede, at B-vej 1 er en ejendom på ca. 9,5 ha og er ejet af Region Midtjylland. Ejendommen drives som en sikret institution for børn og unge. Ca. 5,5 ha af ejendommen er omfattet af fredskovspligt, mens ca. 4 ha af ejendommen, der består af bygningsmassen samt udendørs opholdsarealer mv., ikke er omfattet af fredskovspligten. Bygningsparcellen støder direkte op til offentlig vej, dvs. der er ikke, som ved A ApS' ejendom, tale om en enklave i skoven.

Skov- og Naturstyrelsen (tidligere skovlovsmyndighed) meddelte med afgørelse af 1. november 2010 tilladelse til ophævelse af ca. 260 m² af fredskovspligten med henblik på at opføre en administrations- og

personalebygning, da en del af institutionen skulle indrettes som et sikret og lukket system uafhængigt af den øvrige åbne institution. Det fremgik af ansøgningen, at byggeriet ikke kunne placeres uden for fredskov, da det skulle etableres i fysisk sammenhæng med den sikrede del af institutionen. Opretholdelse og udvidelser af institutioner til brug for den her omhandlede gruppe af børn og unge betragtes som et overordnet samfundsmæssigt formål. Der er ikke meddelt andre tilladelser efter skovloven til byggeri på ejendommen.

Miljøstyrelsen anførte desuden, at udgangspunktet for styrelsens afslag på dispensation til bibeholdelse af de to tilbygninger er ejendommen på B-vej 11, 8585 Glesborg, matr.nr. aa, på 21,9 ha. Efter gældende praksis skønnes driftsbygninger at være nødvendige i skove af en vis størrelse. I skove over ca. 50 ha kan maskinhuse være nødvendige. Driftsbygninger anses kun for nødvendige på ejendomme med et skovbevokset areal på 50 ha eller derover, hvor der ikke i forvejen findes bolig eller driftsbygninger.

Miljøstyrelsen har samtidig vurderet, at en evt. sammenlægning af de fire selvstændige ejendomme under ejendommen, B-vej 11, 8585 Glesborg til i alt ca. 64,5 ha, hverken vil kunne begrunde, at tilbygningerne er umiddelbart nødvendige for skovdriften og dermed ikke kræver en forudgående dispensation eller, at der er baggrund for at meddele dispensation efter skovloven til bibeholdelse af tilbygningerne.

Miljøstyrelsen bemærkede, at en kommunal byggetilladelse til den ca. 216 m² store tilbygning fra 2010/2011 ikke har betydning for, hvorvidt ejer har været i god tro i forhold til bestemmelserne i skovloven. Det påhviler ejeren af en ejendom at sikre, at der foreligger de nødvendige tilladelser til en given aktivitet.

I forbindelse med behandlingen af sagen har Miljøstyrelsen konstateret, at der ikke hos kommunen eller i Miljøstyrelsens arkiv foreligger en udtalelse vedrørende dette byggeri fra skovlovsmyndigheden. Ved sager om lovliggørelse af allerede gennemførte projekter tager Miljøstyrelsen udgangspunkt i, hvorvidt der efter bestemmelserne i skovloven kan meddeles dispensation, såfremt der var blevet ansøgt herom forud for gennemførelsen af projektet.

Miljøstyrelsen har vurderet, at der ikke i sagen gør sig særlige forhold gældende, som taler for inddragelse af værdispildsbetragtninger, og Miljøstyrelsen har vurderet, at A ApS ikke kan anses for at have været i god tro med hensyn til lovligheden af de to tilbygninger i forhold til skovloven, ligesom der til ansøgningen om den 24 m² store tilbygning blev anvendt professionel rådgiver (arkitekt).

Som følge heraf gav klagen ikke Miljøstyrelsen anledning til en anden vurdering af afgørelserne af 19. december 2018 og 31. oktober 2019.

Miljø- og Fødevareklagenævnet afslog ved den ene afgørelse af 28. maj 2020 at genoptage sagen om afvisning af klagen over afslaget på lovliggørende dispensation, samt påbud om fjernelse af de to tilbygninger.

Miljø- og Fødevareklagenævnet bemærkede som begrundelse, at en myndighed er forpligtet til at genoptage behandlingen af en sag, hvis der i forbindelse med anmodningen om genoptagelse fremkommer nye faktiske oplysninger af så væsentlig betydning, at der er en vis sandsynlighed for, at sagen havde fået et andet udfald, hvis oplysningerne havde foreligget i forbindelse med den tidligere behandling af sagen. De bemærkede videre, at en myndighed også kan have pligt til at genoptage behandlingen af en sag, hvis der ved den tidligere sagsbehandling er begået væsentlige fejl. Desuden kan væsentlige nye retlige forhold betyde, at der er en forpligtelse til at genoptage behandlingen af en sag. Dette kan f.eks. være tilfældet, hvis domstolene i en tilsvarende sag har underkendt myndighedens fortolkning eller praksis, eller der er sket væsentlig ændring med tilbagevirkende kraft i det retsgrundlag, der forelå på tidspunktet for den tidligere afgørelse.

Miljø- og Fødevareklagenævnet anfører i afgørelsen, at der med anmodningen om genoptagelse ikke var fremkommet nye faktiske oplysninger af væsentlig betydning, der kunne begrunde, at behandlingen af klagesagen genoptages. De lagde ved afgørelsen vægt på, at det af A ApS anførte vedrører indholdet af Miljøstyrelsens afgørelse, og ikke udgør undskyldelige omstændigheder i forhold til klagefristens overskridelse.

Ved den anden afgørelse af 28. maj 2020 stadfæstede Miljø- og Fødevareklagenævnet Miljøstyrelsens afslag af 31. oktober 2019 på dispensation til ophævelse af fredskovspligten og udstykning af boligparcel på matr.nr. aa.

Under punkt 3.1 om Miljø- og Fødevareklagenævnets bemærkninger er anført følgende:

”Miljø- og Fødevareklagenævnet bemærker indledningsvist, at en stor del af klagen vedrører Miljøstyrelsens afgørelse af 19. december 2018 om afslag på lovliggørende dispensation til de to tilbygninger efter skovlovens § 11, jf. § 38. Disse klagepunkter kan ikke prøves i forbindelse med den konkrete afgørelse, som vedrører klagers ansøgning om ophævelse af fredskovspligten på og udstykning af boligparcellen på ejendommen.

Det følger af skovlovens § 1, at formålet med loven bl.a. er at fremme bæredygtig drift af landets skove. Dette betyder, at der ved driften af skoven og ved administration af loven både skal tages hensyn til træproduktion og forsyningen af træ og til skovenes biologiske mangfoldighed samt til landskab, naturhistorie, kulturhistorie, miljøbeskyttelse og friluftsliv.

Det følger af skovlovens § 6, stk. 1, at Miljøstyrelsen når særlige grunde taler for det, kan ophæve fredskovpligten på et areal, som ønskes anvendt til et andet formål.

I overensstemmelse med lovbemærkningerne er praksis restriktiv. Dispensation gives efter gældende praksis kun, hvis det ansøgte ikke kan placeres andre steder end i fredskov, og hvis de samfundsmæssige hensyn, der er forbundet med byggeriet eller anlægget, er vigtigere end hensynet til at bevare fredskoven. Ved samfundsmæssige hensyn tænkes bl.a. på etablering af vejanlæg og ledningsanlæg til forsyning af el, gas og vand, samt råstoffsforsyning. Hvis det stykke skov, der berøres af ophævelsen er over en vis størrelse, skal der stilles krav om erstatningsskov. Ved samfundsmæssige hensyn tænkes bl.a. på etablering af vejanlæg og ledningsanlæg til forsyning af el, gas og vand, samt råstoffsforsyning.

I sager om lovliggørelse skal forholdet som udgangspunkt vurderes som i de tilfælde, hvor der er indgivet forudgående ansøgning.

Efter skovlovens § 12, må sammenhængende fredskovspligtige arealer ikke udstykkes eller formindskes ved arealoverførsel. Miljøstyrelsen kan, når særlige grunde taler for det, dispensere fra forbuddet. Den konkrete afgørelse træffes ved en afvejning af formålet med den ønskede arealoverførsel over for hensynet til at bevare en samlet fredskovstrækning. I vurderingen indgår også, hvilken betydning afgørelsen kan få for fremtidige lignende sager. Praksis for tilladelse til udstykning eller arealoverførsel er restriktiv.

Miljøstyrelsen kan, når særlige grunde taler for det, dispensere fra forbuddet, jf. skovlovens § 38.

I overensstemmelse med lovbemærkningerne er praksis restriktiv. Dispensation gives efter gældende praksis kun, hvis det ansøgte ikke kan placeres andre steder end i fredskov, og hvis de samfundsmæssige hensyn, der er forbundet med byggeriet eller anlægget, er vigtigere end hensynet til at bevare fredskoven. Hvis det stykke skov, der berøres af byggeriet m.v., er over en vis størrelse, skal der stilles krav om erstatningsskov. Ved samfundsmæssige hensyn tænkes bl.a. på etablering af vejanlæg og ledningsanlæg til forsyning af el, gas og vand, samt råstoffsforsyning.

Den konkrete afgørelse skal træffes på grundlag af navnlig driftsmæssige, landskabelige, natur- og kulturhistoriske hensyn og de rekreative værdier i skoven. I vurderingen indgår også, hvilken betydning afgørelsen kan få for fremtidige lignende sager.

Det fremgår af Miljøstyrelsens vejledning til skovlovens § 12, at

"Ved udstykning af mindre parceller, som fx nedlagte skovtjenestesteder med tilhørende haver, anlægges der dog andre betragtninger, bl.a. om parcellen er beliggende i skovens udkant, har adgang til en offentligt tilgængelig vej mv. Desuden er det afgørende i sådanne sager, at et skovtjenestehus ikke på længere sigt forventes at blive nødvendigt for driften af den pågældende skov. I disse tilfælde gives "udstykningsstilladelsen" som regel ved at ophæve fredskovspligten på den parcel, der ønskes udstykket.

[...]

Der har efterhånden udviklet sig en praksis på dette område, som kan beskrives på denne måde:

- *En bolig, der er blevet overflødig for driften kan udstykkes, hvis den har direkte adgang til offentlig vej, dvs. at boligparcellen støder op til den offentlige vej. En privat fællesvej kan dog godt have en sådan karakter af offentlig vej, at det efter et konkret skøn vil være rimeligt at tillade udstykning.*
- *Parceller, som ligger i udkanten af skoven, men som ikke har direkte adgang til offentlig vej, kan udstykkes, hvis vejen der fører til boligen ligger udenfor fredskov.*

Den parcel der kan udstykkes, omfatter hus, have og gårdsplads. En boligparcel der ligger som en enklave på det fredskovspligtige areal, kan således ikke bringes til at støde op til offentlig vej ved også at udstykke det stykke skov, der ligger mellem vejen og den parcel, der naturligt hører til boligen. Dette gælder uanset om det fredskovspligtige areal er bevokset med træer eller ligger åbent hen.

Der kan i særlige tilfælde udstykkes et lidt større areal. Ex hvis der naturligt hører en lille englod til hus og have, som benyttes til fx græsning for nogle få husdyr. Eller der kan sammen med boligparcellen udstykkes et lille stykke skov, hvis dette ved udstykningen kommer til at ligge afskåret fra den øvrige skov." Miljø- og Fødevareklagenævnet finder, at der ikke er tale om et sådant særligt tilfælde, der kan begrunde en dispensation til ophævelse af fredskovspligten på matriklen eller bygningsparcellen eller til udstykning af denne. Nævnet har herved lagt vægt på, at betingelserne efter gældende praksis for at ophæve eller udstykke ikke er opfyldt, da bygningsparcellen efter det oplyste anvendes i forbindelse med skovens drift. Der er ligeledes ikke i sagen fremkommet oplysninger, der kan tale for, at hensynet til klager vejer tungere end hensynet til at bevare fredskoven. Det forhold, at klager har opnået byggetilladelse fra kommunen til den største tilbygning kan ikke føre til et andet resultat. Det er således klagers ansvar at sikre, at der er søgt om og opnået tilladelse til et givent projekt efter alle gældende regler.

Miljø- og Fødevareklagenævnet finder endvidere, at der ikke er grundlag for at tilsidesætte Miljøstyrelsens vurdering af, at byggeriet på naboejendommen ikke er sammenligneligt med den konkrete sag."

Det fremgår af afgørelsen, at denne er endelig og ikke kan indbringes for anden administrativ myndighed, samt at retssag til prøvelse af afgørelsen skal være anlagt inden 6 måneder, jf. skovlovens § 64.

D kontaktede arkitekt Thomas Enevold fra arkitektfirmaet Arkikon ved mail af 2. september 2020, hvor han fortalte om problemerne omkring fredskovpligten i forhold til tilbygningerne, og bad om Thomas Enevolds vurdering af, hvorvidt der burde være problemer i forhold til fredskovspligten.

Thomas Enevold svarede ved mail af 3. september 2020, at han udmærket huskede sagen, og ikke mente at fredskovspligten burde give uløselige problemer, bl.a. med henvisning til, at han tidligere har fået tilladelse til at nedlægge fredskov ved andre byggerier, herunder på en af naboejendommene.

A ApS indgav stævning i sagen den 17. september 2020.

Forklaringer

D har forklaret, at han ejer E Koncernen i Grenaa. Han startede som selvstændig som 19-årig og byggede en smedevirksomhed op, og har gennem tiden købt sig ind i syv andre virksomheder i Grenaa. Skovejendommen er nu "moderhulen" for hele virksomheden, hvor de har holdt arrangementer, koncernmøder m.v. Der er ca. 350 ansatte i koncernen i E Koncernen.

Han startede for mange år siden med at købe skov, og det omhandlede stykke skov købte han i 1999. På kortet på ekstraktens side 146 kan man se en del af matriklerne, hvor de omhandlede bygninger ligger i matr.nr. aa. Han ejer gennem virksomheden ca. 100 ha i dette område, og derudover ligger der skov i andre områder. Det drives alt sammen fra driftsbygningen i matr.nr. aa. I alt ejes ca. 230 ha hvoraf de 200 ha er fredskov, mens resten er udlagt som landbrugsjord.

Der er løbende vedligehold i sådan en skov, hvor der skal ryddes, nyplantes og friholdes veje i skoven. Han har en udkøringsmaskine og nogle maskiner med save på. De maskiner han bruger ofte, står ved ejendommen, mens øvrige maskiner står ved fabrikken. Han har brug for flere maskiner til driften, end han aktuelt har, for at kunne drive 230 ha. Der er nok brug for 500-1.000 m² maskinhal til et areal af denne størrelse, og han har kun 300 m².

Der er ca. 30 meter til naboskel mod nord, op til grunden omkring den gamle stationsbygning. Han ejer også matriklerne cc og bb, men disse er ikke

fredskovspligtige. B-vej løber øst for ejendommen, og selve F By ligger ca. 200-300 meter nordøst for hans hus i fugleflugtslinje. Vejen til hans ejendom er snørklet, da terrænet er kuperet, og der er måske 100 meter ud til vejen. Hans fredskov breder sig ud mod vest og syd fra ejendommen, og G Institution ligger et stykke syd for hans ejendom.

På kortet i ekstraktens side 76 kan man se bygningerne. Bygning 4 er blevet flyttet, og det har han fået tilladelse til. Den nye del af bygning 6 er markeret med den stiplede linje, og ses på billedet i ekstraktens side 148. Grunden er et stort, åbent areal med fritstående eg og bøg, mens den tilstødende skov primært er nåletræer. Området omkring bygningen er holdt åbent, og der er lagt perlegrus ud imellem bygningerne. Han har ikke fældet træer i bygningsområdet, men har dog ryddet op efter stormvejr.

Da han købte ejendommen i 1997/1998 havde der boet nogle hippier derude, og de havde lavet diverse skæve bygninger af genbrugsmaterialer. Han renoverede anlægget, fjernede et garageanlæg og lagde nye tage på det resterende. Der var mange bygninger derude dengang han overtog det, og der var måske fire bygninger mere end i dag, hvilke bygninger han fjernede. Han søgte ikke tilladelse til at fjerne bygningerne, som heller ikke stod på støbt fundament. Bygning 5 er hovedhuset, hvor han selv har privatbolig. Bygning 6 indeholder mødelokaler, og de bruger den til repræsentation overfor kunder fra ind- og udland. De holder koncernmøder og jagtarrangementer i denne bygning. Bygning 7 er et mindre anneks, som ligger på gårdspladsen, og bruges til overnatning. Bygning 10 bruger han til maskiner, som også ses på billederne i sagen. Der blev ikke fældet træer på ejendommen, i forbindelse med udvidelsen i 2010. I BBR er anført en bygning 11 med et areal på 19m² og en bygning 12 med et areal på 73m², som ikke findes på ejendommen. Det er måske nogen af de bygninger, som han fjernede efter overtagelsen af ejendommen.

Hvis han taber sagen, skal han fjerne begge bygningerne, men det giver ikke mere skov på ejendommen. Han vil skulle placere maskinerne et andet sted, og ville skulle køre til et andet sted og hente dem. Han kunne eventuelt rydde noget af skoven på matrikel bb, som ikke er fredskov, og lægge et maskinhus dér. Han har tidligere foreslået at gøre skovene på matriklerne cc og bb til fredskov i bytte for det, han nu har bygget på. Det var Miljøstyrelsen ikke interesseret i, selvom det ville give mere fredskov som resultat.

Der er almindelig adgang for publikum til hans skove, efter de privatretlige regler. Han møder mennesker derude, men det er ikke så ofte. Der er ingen sjældne planter eller dyr i hans skove.

G Institution ligger tæt ved, og de fik lov til at bygge i fredskoven, da det var til almenvellets bedste. G Institution har dog også en afdeling et stykke derfra, hvor de kunne have bygget uden at gå i rette med fredskoven. Hans koncern E

Koncern er den største samarbejdspartner for udslusning fra G Institution, og de har et rigtig godt forhold til dem.

Da han skulle lave tilbygningen til bygning 10 i 2010, tog han fat i Arkikon, hvor Thomas Enevold oplyste ham, at det slet ikke ville blive et problem. Der kunne eventuelt plantes nogle træer et andet sted til erstatning. Han fik forståelsen af, at de havde fået byggetilladelsen og at alt var på plads, men der var åbenbart sket en misforståelse. Pludselig en dag holdt Annemarie Christensen fra Miljøstyrelsen ude på gårdspladsen og sagde, at der mangledes en tilladelse, hvilket han ikke kunne forstå. De søgte byggetilladelsen hos kommunen i 2010 og anede ikke, at der skulle søges andre steder. Han forventede, at kommunen havde styr på de nødvendige formularer osv. De andre gange, han havde søgt tilladelse, var det gået uden problemer. De fik også byggetilladelsen, og han regnede ikke med, at der ville komme et efterspil.

Den dag han kørte til Miljøstyrelsen, fik han indskærpet klagefristen af Annemarie Christensen fra Miljøstyrelsen. Han og hans sekretær holdt øje med mailen, hvor der ikke kom noget, og hverken han eller sekretæren har nogensinde fået afgørelsen af 19. december 2018 på mail. E-boksen blev ikke tjekket af ham selv, men blev styret i bogholderiet, og der kom en dag en medarbejder derindefra med afgørelsen til ham. Da han fik afgørelsen, tog han straks fat i advokaten, som meget hurtigt sendte en klage afsted.

Parternes synspunkter

A ApS har i sit påstandsdokument anført følgende som anbringender:

"AD PÅSTANDEN OM GENOPTAGELSE AF SAG OG LOVLIGGØRELSE SAMT OPHÆVELSE AF PÅBUD:

Sagsøgte anfører i svarskriftet, at sagen ikke drejer sig om Miljøstyrelsens afgørelser af 19. december 2018, jf. bilag 3 og bilag 4. Sagsøger finder, at sagen også omfatter Miljøstyrelsens nævnte afgørelser. Dette støttes på, at Miljø- og Fødevareklagenævnet afgørelser af 28. maj 2020, jf. Ekstrakten side 115-127 er de seneste afgørelse i sagen. Samtidig har rigtigheden at afgørelserne af 19. december 2018, jf. Ekstrakten side 7688 afgørende betydning for, om det var korrekt, at Miljø- og Fødevareklagenævnet ved sin afgørelse af 28. maj 2020 nægtede at genoptage sagsbehandlingen.

Det gøres overordnet gældende, at der er grundlag for at genoptage sagen om lovliggørende dispensation at tilbygningerne samt ophævelse af påbud om fjernelse af tilbygningerne, idet der er fremkommet væsentlige nye oplysninger, som kan begrunde genoptagelse af sagen, hvorfor A ApS skal have medhold i nedlagte påstand 1.

Det gøres gældende, at der er fremkommet nye faktiske oplysninger, som begrundet genoptagelse at sagen. Sagsøger finder, at det at procesøkonomiske grunde må tillades sagsøger at få prøvet sagen samlet.

Jeg vil nedenfor i afsnit 7.1 – 7.3 uddybe ovennævnte.

AD PÅSTANDEN OM OPHÆVELSE AF FREDSKOV OG TILLADELSE TIL Udstykning:

Det gøres overordnet gældende, at der er grundlag for ophævelse af fredskov og tilladelse til udstykning, jf. skovlovens § 6 og skovlovens § 12, hvorfor A ApS skal have medhold i nedlagte påstand 2.

Jeg vil nedenfor i afsnit 7.4 og 7.5 uddybe ovennævnte.

Retligt grundlag:

Afgørelserne Ekstrakten side 115-127 er indbragt for domstolene i henhold til skovlovens § 64.

Skovlovens § 64 har følgende ordlyd:

“Søgsmål til prøvelse af afgørelser efter loven eller de regler, der udstedes efter loven, skal være anlagt inden 6 måneder efter, at afgørelsen er meddelt den pågældende.”

Af Karnovs note 226 til bestemmelsen fremgår følgende:

“Det er inden for skovlovens område ikke helt usædvanligt, at domstolene omgør ‘myndighedernes skønudøvelse, se f.eks. MAD 2015,546, formentlig som en følge af, at administrativ praksis i nogle henseender kan betegnes som særdeles restriktiv.”

Sagen, MAD 2015.546, vedrørte spørgsmålet om, hvorvidt sagsøgeren kunne få tilladelse til at udstykke et areal på ca. 107 m² beliggende i fredskov og få fredskovspligten ophævet på arealet.

Sagsøgerens påstand var, at sagsøgte tilpligtes at ophæve sin afgørelse af 12. November 2014 vedrørende ejendommen matr.nr. 16 cs Tylstrup By, Ajstrup, beliggende Forsøgsvej 4, 9382 Tylstrup, samt at anerkende, at sagsøgeren i medfør af skovlovens § 38, jf. § 12 og § 6 har krav på at få tilladelse til at kunne udstykke et areal på 107 m² som angivet på bilag 5, samt på dette areal at få ophævet fredskovspligten. Sagsøgte påstod frifindelse.

Af afgørelsen MAD 2015546 fremgår følgende at byrettens præmisser:

“Det fremgår af skovlovens § 1, at loven blandt andet har til formål at fremme bæredygtig drift af landets skove, herunder at inddrage såvel økonomiske, økologiske som sociale værdier. Efter lovens § 5 kan miljøministeren, når særlige grunde taler for det, ophæve fredskovspligten på et areal. Ifølge skovlovens § 12 må sammenhængende fredskovspligtige arealer ikke udstykkes eller formindskes. Endelig fremgår det af lovens § 38, at miljøministeren kan dispensere blandt andet fra § 12, hvis særlige grunde taler derfor. Det fremgår af lovens forarbejder, at praksis for tilladelse til udstykning er restriktiv. Det lægges til grund, at Naturstyrelsen Himmerland den 8. december 2010 meddelte Aalborg Kommune dispensation i medfør af skovlovens § 11 til nedgravning af kloakledning og opførelse af en ca. 13 m² stor pumpestation. Det blev blandt andet i afgørelsen anført at indgrebet i den unge skov var begrænset og tjente et samfundsmæssigt formål. Del er oplyst under sagen, at det har kostet omkring 8 mio. kr. at etablere pumpehuset, og at der blev fældet omkring 10 mindre træer i forbindelse med arbejdet. Retten har under sagen besigtiget det omhandlede areal, der er beliggende ud til den asfalterede Forsøgsvej. Det er hensigten at tilså arealet på forsiden af huset og ved siden af dette med græs og at armere græsarealet, således at det er muligt for servicekøretøjerne at parkere ved huset. Pumpehuset er i øvrigt placeret i forlængelse af den trace, der går gennem ApSn, og hvori kloakledningen er nedgravet.

Når der henses til det begrænsede areal, som sagen vedrører, og da arealet er beliggende i udkanten af fredskovspligtigt areal tæt ved asfaltvejen Forsøgsvej, finder retten, at arealet ikke kan antages at have betydning for den bæredygtige drift af skoven. Det skal herved bemærkes, at der er tale om en ung skov, som ifølge vidnet Morten Ellings forklaring endnu ikke har en større biologisk betydning. Retten finder ikke grundlag for at kritisere, at Aalborg Kommune og sagsøgeren ønsker, at der skal være overensstemmelse mellem ejeren af pumpestationen og ejeren af arealet idet det ikke som anført at sagsøgeren kan anses for tilstrækkeligt, at Aalborg Kommune udlejer arealet for en 30. årig periode til forsyningsselskabet med eventuel mulighed at forlænge lejeperioden. **Retten finder herefter efter en samlet vurdering, at betingelserne for at ophæve fredskovspligten og tillade udstykning er opfyldt”** (mine fremhævninger)

Af afgørelsen fremgår det således, at Retten foretager en tilbundsgående prøvelse af det skøn, som den administrative myndighed har foretaget. Det fremgår tillige af afgørelsen at Retten foretager en ‘samlet vurdering’ af sagens omstændigheder ved afprøvelsen af skønnet. I den pågældende næde Retten til det resultat, at skovejerens behov for at få ophævet fredskovspligten og udstykning af parcellen vejede tungere end behovet for at bevare fredskovsområdet efter skovlovens § 6 og udgangspunktet om, at fredskov ikke kan udstykkes efter skovlovens § 12.

Det fremgår al Rettens præmisser, at Retten lægger vægt på, at der er tale om et begrænset areal til ophævelse og udstykning, at arealet ligger afsides og, at arealet ikke anses at have nævneværdig betydning for skovdriften.

6.1 Skovloven § 6—Ophævelse af fredskovspligt

Skovloven § 6 har følgende ordlyd:

”Stk. 1. Når særlige grunde taler for det, kan miljø- og fødevareministeren ophæve fredskovspligten på et areal, som ønskes anvendt til andet formål.

Stk. 2. Ministeren skal efter ansøgning fra en kommune ophæve fredskovspligten på et kommunalt ejet skovareal uden vilkår om erstatningsskov. Jf. § 39, stk. 1, nr. 5, når følgende betingelser er til stede:

- 1) Arealet skal i en kommuneplan eller et pålæg om vejbyggelinjer være udlagt til andet formål end skov.
- 2) Kommuneplanen eller pålægget om vejbyggelinjer skal være vedtaget, inden det pågældende areal blev fredskovspligtigt efter § 3, stk. 1, nr. 3.
- 3) Arealet skal tages i brug til det fastlagte formål inden 20 år efter at arealet er blevet fredskovspligtigt.

Stk. 3. Er betingelserne efter stk. 2 ikke opfyldt, behandles en ansøgning om ophævelse af fredskovspligten efter stk. 1.” (min fremhævning)

Følgende fremgår af Karnovs note 33 til bestemmelsen:

“Inden bestemmelsen om ophævelse af fredskovspligt bringes i anvendelse må der tages stilling til, om det ansøgte kan ske ved en dispensation fra fredskovspligten jf. § 38. Hvis der er tale om arealmæssigt mindre eller midlertidige foranstaltninger er udgangspunktet, at der gives dispensation efter § 38. Derved bevares fredskovspligten, og der kan stilles vilkår om, at arealet skal reetableres efter lovens formål, når dispensationen ikke længere er aktuel. Omvendt ophæves fredskovspligten som udgangspunkt efter § 6, hvis der er tale om foranstaltninger, som indebærer, at arealet ikke fremover vil kunne anvendes i overensstemmelse med lovens formål”

Følgende fremgår af Karnovs note 34 til bestemmelsen:

“Der anlægges idet væsentlige de samme synspunkter for tilladelse til ophævelse af fredskovspligten, som for tilladelse til byggeri, anlæg og terrænændringer, der ikke er nødvendige for skovdriften. jf. § 11, se noterne dertil.

Det følger af bemærkningerne til bestemmelsen og Miljøstyrelsens Vejledning om Skovlovens § 6 - ophævelse af fredskovspligt, 10. juli 2015" at ophævelse forudsætter. 1) at den ønskede, ændrede anvendelse ikke kan ske uden for fredskov, og 2) at der er samfundsmæssige hensyn, der taler for ophævelse og som er vigtigere end hensynet til at arealet bevares med fredskov."

Af 'Vejledning om Skovloven' (i det følgende benævnt 'Vejledningen') fremgår følgende på side 11 om ophævelse af fredskovspligt, jf. skovloven § 6:

"Når Miljøstyrelsens lokale enhed modtager en ansøgning om byggeri, anlæg eller terrænændringer, bør det altid overvejes, om den skal behandles efter § 38, jf. § 11, stk. 1 eller om det er mere hensigtsmæssigt at behandle sagen som en ophævelse af fredskovspligt efter § 6.

§ 38 jf. § 11, stk. 1 bør anvendes i de tilfælde, hvor der er tale om et mindre byggeri mv., der fremstår som en integreret del af fredskoven, og hvor man ønsker at have kontrol med udvidelser eller udvidet brug af byggeriet/anlægget.

Er der tale om meget langvarige projekter, fx et råstofindvindingsprojekt, eller er det tvivlsomt, om der efter projektets gennemførelse kan genetableres skov på arealerne, som kan opfylde skovlovens krav, bør fredskovspligten ophæves."

Det fremgår således af Karnovs note 33 samt Vejledningen side 11, at skovloven 6 er subsidær i forhold til skovloven § 11 (se nedenfor i afsnit 6.2)

Det fremgår også af ovenstående, at skovloven § 6 om ophævelse og skovloven § 38 om dispensation er sammenhængende og at der enten kan ske ophævelse efter § 6 eller dispensation efter § 38 alt efter formålet med udnyttelsen af det areal, der ønskes "undtaget" fra reglerne for fredskov. I den forbindelse skal skovloven § 38 ses som den mindst indgribende foranstaltning efter skovloven, dog bemærkes det, at det er den samme vurdering der foretages ved vurderingen af om der kan ske ophævelse efter § 6 eller dispensation efter § 38.

Af Vejledningen på side 12 fremgår deraf de tre citerede afgørelser i spalte 2 (afgørelse af 16. marts 2004, afgørelse af 28 august 2008 og afgørelse af 12. maj 2008), at der ved vurderingen af, om fredskovspligten efter skovloven § 6 skal ophæves lægges vægt på, om der er tale om et begrænset areal, og/eller om der er tale et begrænset indgreb et større fredskovsområde.

Derudover kan der henvises til afgørelsen MAD 2009.1319. Sagen angik, om der kunne ske ophævelse af fredskovspligten på 0,42 ha med henblik på etablering af landbrugsbygninger. Der var ansøgt om

etablering af en ny maskinhal og to siloer på det fredskovspligtige areal, der var en del af et 28 ha skovareal. Bygningerne kunne ikke umiddelbart etableres i tilknytning til de øvrige bygninger uden for det fredskovspligtige areal. Skov- og Naturstyrelsen meddelte afslag på det ansøgte. Afgørelsen blev påklaget af ejeren.

Af Naturklagenævnets afgørelse fremgår følgende:

“Når særlige grunde taler for det, kan miljøministeren ophæve fredskovspligten på et areal, som ønskes anvendt til andet formål, jf. skovlovens § 6, stk. 1. Ministerens kompetence er delegeret til Skov- og Naturstyrelsen.

I overensstemmelse med lovbemærkningerne til skovlovens § 6, stk. 1, er praksis efter bestemmelsen restriktiv, således at fredskovspligt som udgangspunkt ikke tillades ophævet. **Dog vil der kunne gives tilladelse til ophævelse af fredskovspligten, hvis den ønskede ændrede anvendelse ikke kan ske uden for fredskov, og hvis andre samfundsmæssige hensyn er vigtigere end hensynet til, at arealet bevares med fredskovspligt**

Nævnet lægger til grund som ubestridt at ønsket om nye driftsbygninger på Hømgården afspejler et reelt behov for modernisering af driften. Nævnet anser det også for godtgjort, at den ansøgte placering af de nye driftsbygninger driftsmæssigt set er den mest hensigtsmæssige.

Det fremgår af sagens kort- og fotomateriale, at Hømgårdens eksisterende bebyggelsesareal er omgivet af fredskov på tre af fire sider. Kun mod syd er der ikke fredskov. Hvis de nye driftsbygninger skal placeres i tilknytning til det eksisterende bebyggelsesareal uden indgreb i fredskoven, vil det i stedet enten indebære et indgreb i havearealet/gårdspladsen eller forudsætte nedrivning af den bevaringsværdige sidebygning. Alternativt kan de nye driftsbygninger f.eks. placeres i det åbne land syd for det eksisterende bebyggelsesareal, men denne placering kræver en landzonetilladelse.

Under disse særlige omstændigheder finder nævnet, at hensynet til at bevare fredskoven må vige for ønsket om opførelse af nye driftsbygninger med den ansøgte placering, der endvidere tilgodeser både kulturhistoriske og landskabelige værdier. Nævnet lægger herved også vægt på den forholdsvis beskedne størrelse af det berørte areal og på, at der ikke er tale om et fredskovspligtigt areal med lang skovkontinuitet.

På den baggrund ændrer nævnet Skov- og Naturstyrelsens afslag af 9. juni 2008 til en tilladelse.

Det overlades til Skov- og Naturstyrelsen at træffe afgørelse om erstatningsskov. " (mine fremhævninger)

6.2 Skovloven § 11 — Bygninger, anlæg, terrænændringer og affald

Skovloven § 11 har følgende ordlyd.

"Stk. 1. På fredskovspligtige arealer må der ikke opføres bygninger, etableres anlæg, gennemføres terrænændringer eller anbringes affald.

Stk. 2. Stk. 1 gælder dog ikke for

- 1) byggeri, arbejdsskure på op til 10 m², anlæg eller terrænændringer, som er nødvendige for skovdriften, og
- 2) spejderhytter, skovbørnehaver og lignende byggeri, der særligt tilgodeser børns og unges friluftsliv.

Stk. 3. Miljø- og fødevareministeren skal godkende udseende og beliggenhed af arbejdsskure nævnt i stk. 2, nr. 1.

Stk. 4. Ministeren skal fastsætte regler om opførelse af byggeri nævnt i stk. 2, nr. 2, herunder om, at beliggenheden skal godkendes." (mine fremhævninger)

Det fremgår af lovforarbejderne LFF2003-2004. 1.145 til den dagældende Lov nr. 453 af 9.6.2004 (skovloven) § 11, at driftsbygninger og boliger kan være nødvendige for driften af skove over en vis størrelse.

At forarbejderne fremgår det således:

"Efter gældende praksis skønnes driftsbygninger at være nødvendige i skove af en vis størrelse, dvs. 20 ha på gode jorder og 60 ha på magre jorder.

(...)

Størrelsen af øvrigt nødvendigt driftsbyggeri skal stå i forhold til areals størrelse og den på måde, arealet drives på. Bruges traktor, kan en mindre garage således være en nødvendig driftsbygning. I skove over ca. 50 ha kan maskinhuse være nødvendige."

At Vejledningen fremgår følgende til skovloven § 11:

"Efter gældende praksis skønnes driftsbygninger at være nødvendige i skove af en vis størrelse, dvs. 20 ha på gode jorder og 60 ha på magre jorder."

6.3 Skovloven § 12— Udstykning

Skovloven § 12 har følgende ordlyd:

“Sammenhængende fredskovspligtige arealer må ikke udstykkes eller formindskes ved arealoverførsel.”

Af Karnovs note 67 fremgår følgende om bestemmelsen:

“Der kan dispenseres fra bestemmelsen i medfør af § 12. Hovedreglen er, at der meddeles afslag til udstykning, med mindre særlige forhold gør sig gældende. Dispensation meddeles efter bemærkningerne som udgangspunkt, hvis der kan fast sættes en hensigtsmæssig grænse mellem de nye skove, og hvis delene efter udstykningen hver især er over 50 ha på gode jorder stigende til 300 ha på magre jorder. Praksis skal sikre, at der ikke opstår flere boliger i fredskov end nødvendigt. Grænsen for, hvornår en bolig anses for nødvendig, i bemærkningerne anses for at være 60 ha på gode jorder stigende til 300 ha på magre jorder.” At vejledning til § 12 fremgår følgende og udstykningsadgangen:

“Det forudsættes, at den hidtidige praksis for udstykning fortsættes for så vidt angår de fysisk sammenhængende fredskovspligtige arealer. Det betyder, at udstykning som udgangspunkt er tilladt, hvis delene efter udstykningen hver især er over 50 ha på gode jorder stigende til 300 ha på magre jorder.

...

Det er således risikoen for mere boligbyggeri, som gør at de gældende arealgrænser for udstykning er fastholdt. Det forudsættes derfor, at hvor der pga. jordens ringe bonitet kun kan udstykkes i større dele på fx 200 - 300 ha. kan der fremover efter et konkret skøn udstykkes i mindre dele, hvis der til hver af delene allerede er en bolig. Dog kan der ikke udstykkes i dele på under 50 ha.

...

Det forudsættes desuden, at der som hidtil kan gives tilladelse til udstykning med henblik på en ændret fordeling af sammen hængende parcelskove, dvs. sammenhængende fredskovspligtige arealer, der ejes af flere ejere. **Tilladelse bør gives uanset arealernes størrelse, når der ved ændringen blot sker en omfordeling mellem det samme eller et færre antal ejere.”**

Det bemærkes, at flere eller eventuelt alle parceller i en parcelskov kan ejes af samme ejer. I så fald kan der også stadig gives tilladelse til om fordeling mellem det samme eller færre antal selvstændige ejendomme i matriklen.” (min fremhævnings)

Og videre i Vejledningen fremgår følgende om praksis på området efter § 12:

“Der har efterhånden udviklet sig en praksis på dette område, som kan beskrives på denne måde:

- En bolig, der er blevet overflødig for driften kan udstykkes, hvis den har direkte adgang til offentlig vej, dvs. at boligparcellen støder op til den offentlige vej. En privat fællesvej kan dog godt have en sådan karakter af offentlig vej, at det efter et konkret skøn vil være rimeligt at tillade udstykning.
- Parceller, som ligger i udkanten af skoven, men som ikke har direkte adgang til offentlig vej, kan udstykkes. Hvis vejen der fører til boligen, ligger udenfor fredskov.

Den parcel der kan udstykkes, omfatter hus, have og gårdsplads. En boligparcel der ligger som en enklave på det fredskovspligtige areal, kan således ikke bringes til at støde op til offentlig vej ved også at udstykke det stykke skov, der ligger mellem vejen og den parcel, der naturligt hører til boligen. Dette gælder uanset om det fredskovspligtige areal er bevokset med træer eller ligger åbent hen.

Der kan i særlige tilfælde udstykkes et lidt større areal. Fx hvis der naturligt hører en lille eng lod til hus og have, som benyttes til fx græsning for nogle få husdyr. Eller der kan sammen med boligparcellen udstykkes et lille stykke skov, hvis dette ved udstykningen kommer til at ligge afskåret fra den øvrige skov.” (min fremhævnings)

Videre i Vejledningen fremgår følgende:

“5.2 Udstykning af andet end beboelseshuse

Når der er tale om udstykning af huse, der ikke er til beboelsesformål, kan afgørelsen træffes efter andre retningslinjer, afhængigt af sagens karakter. F.eks. kan det være nødvendigt at udstykke et traktørsted for at fastholde et passende investeringsniveau her (ellers kan der ikke optages lån mv. i ejendommen). Det kan eventuelt gøres ved pålæggelse af en tilbagekøbsservitut i tingbogen, såfremt fx traktørvirksomheden ophører.”

6,4 Skovloven § 38 — Dispensationsadgang

Skovloven § 38 har følgende ordlyd.

“Når særlige grunde taler for det, kan miljø- og fødevareministeren dispensere fra bestemmelserne i § 8, § 9, nr. 1 og 2, § 10, nr. 4, § 11, stk. 1, og §§ 12 og 26-28.”

At bestemmelsen fremgår det direkte, at der er hjemmel til at fravige udgangspunktet om forbud mod andre bygninger, end de i § 11, stk. 1, nævnte, når “særlige grunde” taler for det.

Som nævnt ovenfor skal vurderingen af, hvorvidt der foreligger særlige grunde efter skovloven § 38 ses i sammenhænge med de forhold, der fx kan begrunde ophævelse af fredskovspligten (§ 6) eller udstykning (§ 12).

6.5 Skovloven § 63 — Klagefrist

Skovloven § 63, stk. 1, har følgende ordlyd:

“Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt”

Af Vejledningen fremgår følgende om klagefristen:

“Hvis en klageberettiget ikke er blevet underrettet om en afgørelse og først senere bliver opmærksom på det, vil Miljø- og Fødevareklagenævnet behandle sagen, selvom der er forløbet mere end 4 uger fra afgørelsestidspunktet, og klagefristen vil først løbe fra den dag, vedkommende har fået kendskab til afgørelsen.”

7 DEN KONKRETE SAG

7.1 Genoptagelse af sag

Det gøres første række gældende, at klagen af 18. januar 2019 ikke er indgivet for sent, hvorfor A ApS har krav på at få genoptaget sagen og få foretaget en realitetsprøvelse af lovliggørelsen af de to tilbygninger, som nu er påbudt nedrevet.

Det gøres hertil gældende, at det fremgår af skovloven § 63, stk. 1, at klagefristen er fire uger fra den dag afgørelsen er meddelt. Det fremgår imidlertid af Vejledningen, at klagefristen først løber fra det tidspunkt, hvor klager har fået kendskab til afgørelsen.

Det bemærkes i den forbindelse, at klageren fik kendskab til afgørelsen i sin e-boks den 18. januar 2019, og at der samme dag blev indgivet klage af TVC Advokatfirma. Klagen må derfor anses for rettidig, hvorfor A ApS har krav på genoptagelse af sagen og en realitetsbehandling heraf.

Det gøres i anden række gældende, at A ApS har krav på genoptagelse af sagen, idet A ApS er blevet bekendt med nye faktuelle oplysninger af væsentlig betydning for sagens afgørelse, der kan begrunde genoptagelse.

Det bemærkes, at en myndighed skal genoptage behandlingen af en sag, hvis der fremkommer nye faktiske oplysninger af så væsentlig betydning, at der er en vis sandsynlighed for, at sagen havde fået et andet udfald, hvis oplysningerne havde foreligget i forbindelse med den tidligere behandling af sagen.

A ApS er via aktindsigt blevet bekendt med, at der på den fredskovspligtige ejendom B-vej 1, 8585 Glesborg, jf. Ekstrakten side 67-70 er givet tilladelse til bebyggelse.

Ud fra det foreliggende er det A ApS opfattelse, at der ud fra det forvaltningsretlige lighedsprincip må kunne opnås tilladelse til bebyggelse på samme grundlag som naboejendommen, idet er der tale om sammenlignelige ejendomme og sammenlignelige ansøgninger om tilladelse til bebyggelse. Det bemærkes endog, at naboejendommen har et væsentlig mindre areal end A ApS, hvilket desto mere vil tale i retning for, at A ApS tillige bør opnå dispensation til lovliggørelse af tilbygningerne på ejendommen.

A ApS er kommet med faktuelle oplysninger om sammenlignelige ejendomme/sager, som med stor sandsynlighed vil kunne ændre afgørelserne af 19. december 2018, hvis disse blev genoptaget.

Sammenfattende er det således A ApS opfattelse, at der kan ske genoptagelse, idet der er grundlag for at vurdere, at A ApS med stor sandsynlighed vil kunne få medhold ved en materiel prøvelse af sagen. Se nærmere herom nedenfor i afsnit 7.209 7.3.

7.2 Lovliggørelse af tilbygninger

Det gøres i første række gældende, at tilbygningerne er lovlige, jf. skovloven § 11, stk. 2, nr. 1.

Det gøres gældende, at tilbygningerne er nødvendige for skovdriften, jf. skovloven § 11, stk. 2, nr. 1.

Det skal understreges, at det fremgår af forarbejderne til bestemmelsen, at driftsbygninger skønnes at være nødvendige i skove af en vis størrelse, henholdsvis 20 ha gode jorder og 60 ha magre jorde. Ejendommen har en størrelse på 64,5ha. Der kan derfor ikke være tvivl om, at tilbygningen til driftsbygningen (bygning 10) er nødvendig for skovens drift.

Det gøres i anden række gældende, at tilbygningerne skal lovliggøres, idet betingelserne for dispensation til skovloven § 11, stk. 1, jf. skovloven § 38 er opfyldte.

Det gøres særligt vedrørende tilbygningen til den eksisterende driftsbygning gældende, at denne tilbygning er opført i henhold til byggetilladelsen fra Norddjurs Kommune. Det gøres gældende at A ApS og D har været i god tro om, at opførelsen af tilbygningen tillige var i overensstemmelse med skovloven, jf. byggeloven § 16, stk. 11.

Det gøres gældende, at det taler til støtte for lovliggørelse af tilbygningen til driftsbygningen (bygning 10), at A ApS har opnået

byggetilladelse fra kommunen, jf. Ekstrakten side 71. Det gøres gældende, at desuagtet at det er A ApS' ansvar at sikre sig, at der er opnået tilstrækkelig tilladelse til opførelsen af bygningen, da må det tillægges vægt ved en anmodning om dispensation til lovliggørelse efter skovlovens § 38, at A ApS var i god tro ved opførelsen. Til støtte for synspunktet om, at A ApS var i god tro, kan der tillige henvises til Ekstrakten side 72, hvor A ApS modtaget omvurdering af ejendommen, og deraf er af den overbevisning, at alt er i overensstemmelse med gældende ret.

Det gøres gældende, at disse byggetilladelser indebærer, at sagsøgte ikke er berettiget til efterfølgende at forlange bygningerne fjernet. Sagsøger har i god tro opført og anvendt bygningerne, og disse har ganske underordnet skovmæssig betydning.

Dette synspunkt har sagsøgte anerkendt. Det fremgår således at afgørelsen af 19. december 2018, jf. Ekstrakten side 80, at den del af bygning 10 på 98 m², som er opført i 1998/1999, anses for lovlig, da den har ligget upåtalet i ca. 20 år. Der er dog ikke grund til, at dette ikke skal gælde den resterende del af bygning 10, som har ligget upåtalet siden 2010 samt bygning 6.

Det gøres således gældende, at A ApS og D således har haft en berettiget forventning om, at opførelsen af tilbygningen til den eksisterende driftsbygning skete i overensstemmelse med skovlovens regler. Det bemærkes i den forbindelse, at det således må indgå som et moment, der taler for dispensation efter skovlovens § 38, at Norddjurs Kommune i givet fald er erstatningsansvarlig overfor A ApS som følge af, at byggetilladelsen er udstedt i strid med skovlovens regler.

Det gøres i øvrigt gældende, at der er sådanne særlige omstændigheder i sagen, hvor A ApS netop har fået en byggetilladelse, at værdispildsbetragtninger i forhold til nedrivning tillige må tillægges afgørende vægt ved spørgsmålet om dispensation efter skovlovens § 38.

7.3 Ophævelse af påbud

Det gøres overordnet gældende, at der skal ske ophævelse af påbuddet om fjernelse af tilbygning til eksisterende kontorbygning på 45 m² og tilbygning til eksisterende driftsbygning på 216 m², idet tilbygningerne er driftsmæssige nødvendige for A ApS' drift af skoven, jf. skovlovens § 11, stk. 2, nr. 1.

Af arealet på B-vej 11, matr. aa, udgør ca. 21,54 ha fredskov. Hvis der ses samlet på de fire samlede ejendomme på B-vej 11, da udgøres arealet af ca. 64 ha fredskov. Henset til størrelsen på ejendommen må opførelsen af tilbygningen på 45 m² til den eksisterende kontorbygning og tilbygningen på 216 m² til den eksisterende driftsbygning anses for nødvendig til driften af skoven.

Om tilbygningen til den eksisterende kontorbygning på 45m² kan det oplyses, at den er nødvendig for A ApS' administrative drift at skoven, herunder i forbindelse med afholdelse af møder samt bespisning af kunder.

Om tilbygningen til den eksisterende driftsbygning på 216 m² kan det oplyses, at den er nødvendig for A ApS skovdrift af arealet herunder som maskinhus til opbevaring af bl.a. udkøringsmaskine, plantemaskine. grensaveanlæg påmonteret minilæsser, grenknuser påmonteret traktor samt diverse øvrige køretøjer.

Bygningerne er således driftsmæssige nødvendige bygninger, der skal tjene skovdriften på matr. aa, B-vej 11, 8585 Glesborg.

Til støtte for synspunktet om driftsmæssig nødvendighed, kan der endvidere henvises til afgørelsen NMK-61-00070, hvor Natur- og Miljøklagenævnet fandt, at opførelsen af bygningerne ansås for driftsmæssige nødvendige jf. skovlovens § 11, stk. 2, nr.1.

Det gøres i øvrigt gældende, at der bør ske dispensation fra skovlovens § 11, jf. skovlovens § 38, da der er særlige grunde, der taler for at dispensere fra forbuddet i skovlovens § 11. Hertil skal der bl.a. henvises til den nødvendige brug af bygningerne som ovenfor anført, samt at tilbygningerne i øvrigt ikke kan placeres andre steder end i fredskov, hvorfor hensynet til skovdriften vejer tungere end hensynet til at bevare fredskoven.

Det gøres således sammenfattende gældende, at påbuddet om fysisk lovliggørelse, jf. skovlovens § 51, stk. 2 skal ophæves

... ..

Det gøres særligt vedrørende tilbygningen til den eksisterende driftsbygning gældende (bygning 10), at denne tilbygning er opført i henhold til byggetilladelsen fra Norddjurs Kommune. Det gøres således gældende, at A ApS og D har været i god tro om, at opførelsen af tilbygningen tillige var i overensstemmelse med skovloven, jf. byggeloven § 16, stk. 11.

Det gøres således gældende, at A ApS og D har haft en berettiget forventning om, at opførelsen af tilbygningen til den eksisterende driftsbygning skete i overensstemmelse med skovlovens regler. Det bemærkes i den forbindelse, at det således må indgå som et moment, der taler imod fysisk lovliggørelse efter skovlovens § 51, stk. 2, at Norddjurs Kommune i givet fald er erstatningsansvarlig overfor A ApS som følge af at byggetilladelsen er udstedt i strid med skovlovens regler.

... ..

Det gøres i øvrigt gældende, at påbuddet skal ophæves henset til værdispilds-betragtninger ved en fysisk lovliggørelse af såvel tilbygningen til den eksisterende kontorbygning samt tilbygningen til den eksisterende driftsbygning.

7.4 Ophævelse af fredskovspligten

Det gøres gældende, at betingelserne i skovloven § 6, stk. 1 er opfyldte.

Det gøres således gældende, at der er særlige grunde, der taler for, at fredskovspligten skal ophæves.

Med henvisning til praksis på området, jf. Vejledningen side 12, spalte 2, bemærkes det, at det må tillægges vægt, om der er tale om, at ophævelsen skal ske for et lille areal set i forhold til et stort område anlagt som fredskov. Derudover bør det tillægges betydelig vægt, hvorvidt arealet rummer væsentlige naturmæssige, skovdyrkningsmæssige eller rekreative værdier, som er særligt beskyttelsesværdige.

I nærværende sag bemærkes det, at ophævelsen af fredskovspligten kan begrundes med, at arealet rummer væsentlige naturmæssige, skovdyrkningsmæssige eller rekreative værdier, som er særligt beskyttelsesværdige.

Det bemærkes særligt, at det i Miljøstyrelsens afgørelse af 31. oktober 2019 Ekstrakten side 101 er angivet, at der ikke registreret særligt beskyttelsesværdige plante- eller dyrearter på ejendommen, og at området heller ikke er udpeget til et Natura 2000-område.

Miljøstyrelsen har i sin afgørelse tillige lagt til grund, at matr.nr. aa er bevokset med højstammet skov, og at arealet er velegnet til bæredygtig skovdrift og indgår som en naturlig og landskabelig helhed i forhold den øvrige fredskov i nærheden. Det fremgår imidlertid ikke af afgørelsen at naturen er særligt beskyttelsesværdig.

Til støtte for, at der bør ske ophævelse, kan der i øvrigt henvises til MAD 2009.1319. hvor Naturklagenævnet gav tilladelse til ophævelse af fredskovspligten efter skovloven § 6 med den begrundelse, at modernisering af driftsbygningerne afspejlede et reelt behov, og at placeringen af driftsbygningerne på fredskovsarealet var den mest hensigtsmæssige placering. Nævnet fandt derfor samlet, at hensynet til at bevare fredskoven ikke kunne opveje ejerens hensyn til driftsbygningernes opførelse og placering, hvorfor fredskovspligten ophæves. Der blev tillige lagt vægt på, at der var tale om et areal af en beskeden størrelse, ligesom arealet ikke bar præg af skovdrift med lang skovkontinuitet.

Det gøres derfor sammenfattende gældende, at fredskovspligten helt eller delvist bør ophæves på ejendommen.

7.5 Tilladelse til udstykning

Det gøres gældende, at der skal gives tilladelse til hel eller delvis udstykning, jf. skovloven § 12.

Det fremgår at skovlovens § 12, at sammenhængende fredskovspligtige arealer ikke må udstykkes eller formindskes ved arealoverførsel. Der kan dog dispenseres herfra jf. skovloven § 38, når særlige grunde taler for det.

Det gøres gældende, at der i nærværende sag er særlige grunde, der taler for udstykning. En væsentlig årsag til at der ikke bør ske udstykning er faren for, at der kommer flere forskellige ejere, ligesom der kan opføres flere forskellige bygningsparceller.

Der skal i den forbindelse henvises til Vejledningen, hvoraf det fremgår, at der bør gives tilladelse til udstykning, hvis udstykningen medfører en omfordeling mellem flere og samme ejere. Hertil skal det påpeges, at A ApS fortsat vil være ejer af arealet, ligesom A ApS ikke har til hensigt at bygge yderligere parceller, men at formålet med udstykningen er en efterfølgende ophævelse af fredskovspligten og derved en lovliggørelse af de allerede eksisterende bygninger/tilbygninger.

Da der ikke er væsentlige grunde, der taler imod udstykning, da bør der gives tilladelse hertil."

Miljø- og Fødevareklagenævnet har i sit påstandsdokument anført følgende som anbringender:

"3.1 Afgørelsen om afslag på genoptagelse (sagsøgerens påstand 1)

3.1.1 Overordnede anbringender

Til støtte for frifindespåstanden over for sagsøgerens påstand 1 gøres det overordnet gældende, at Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse af 28. maj 2020 om afslag på genoptagelse (bilag 1) er lovlig og gyldig. Miljø- og Fødevareklagenævnet har med rette vurderet, at der ikke var grundlag for at genoptage sagsøgerens klagesag. Der henvises i det hele til begrundelsen i nævnets afgørelse.

Genoptagelse af en klagesag, hvori Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse, forudsætter, at afgørelsen lider af væsentlige mangler, eller at der i forbindelse med anmodningen om genoptagelse fremkommer relevante faktiske oplysninger, som nævnet ikke var bekendt med ved sagens afgørelse, og som kunne have haft væsentlig

betydning for sagens udfald, hvis de havde foreligget ved sagens afgørelse.

Den overvejede del af de anbringender, som sagsøgeren har anført til støtte for påstand 1, vedrører Miljøstyrelsens afgørelser af 19. december 2018 om afslag på lovliggørende dispensation til og påbud om fjernelse af de to tilbygninger, jf. stævningens pkt. 7.2 og 7.3.

Disse anbringender er imidlertid uden betydning for Miljø- og Fødevareklagenævnets afslag på genoptagelse af afgørelsen om afvisning af sagsøgerens klage, idet afvisningen skete, fordi sagsøgeren indgav sin klage efter udløbet af klagefristen på 4 uger i skovlovens § 63, stk. 1. Der henvises til afsnit 2 ovenfor.

Det bemærkes i den forbindelse, at søgsmålsfristen på 6 måneder for Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse om afvisning af sagsøgerens klage, der blev truffet den 21. maj 2019 (bilag 6), er udløbet. Afgørelsen om afvisning af sagsøgerens klage er derfor endelig og kan ikke prøves under nærværende retssag.

Det er derfor alene de af sagsøgerens anbringender, der vedrører Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse om afslag på genoptagelse, som er relevante i denne sag.

3.1.2 Der er ikke fremkommet væsentlige nye oplysninger

Miljø- og Fødevareklagenævnet har i afgørelsen om afslag på genoptagelse med rette fundet, at sagsøgeren ikke med genoptagelsesanmodningen (bilag 8) fremkom med væsentlige nye oplysninger, som ikke indgik i Miljø- og Fødevareklagenævnets tidligere behandling af sagen, og som kunne have haft betydning for sagens udfald, hvis de havde foreligget ved nævnets afgørelse af 21. maj 2019 om afvisning af sagsøgerens klage (bilag 6).

Til støtte for sin anmodning om genoptagelse henviste sagsøgeren til, at Skov- og Naturstyrelsen ved afgørelse af 1. november 2010 (bilag 17) havde givet tilladelse til delvis ophævelse af fredskovpligten på ejendommen B-vej 1, 8585 Glesborg, som er beliggende i nærheden af sagsøgerens ejendom. Sagsøgeren er af den opfattelse, at dette udgør nye faktiske oplysninger, som kunne have haft væsentlig betydning for sagens udfald. Sagsøgeren har i den forbindelse henvist til, at det forvaltningsretlige lighedsprincip indebærer, at den faktuelle oplysning *"med stor sandsynlighed vil kunne ændre afgørelserne af 19. december 2018, hvis disse blev genoptaget"*, jf. stævningen s. 16.

Det bemærkes hertil, at Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse af 28. maj 2020 (bilag 1) imidlertid ikke vedrører genoptagelse af Miljøstyrelsens afgørelser af 19. december 2018. Nævnets afgørelse vedrører derimod genoptagelse af nævnets afgørelse af 21. maj 2019 om

afvisning af sagsøgerens klage. Som også anført af Miljø- og Fødevareklagenævnet i afgørelsen af 28. maj 2020 angår det af sagsøgeren anførte forhold på B-vej 1 indholdet af Miljøstyrelsens afgørelser af 19. december 2018, og således ikke undskyldelige omstændigheder i forhold til klagefristens overskridelse.

Det af sagsøgeren anførte er derfor uden betydning for Miljø- og Fødevareklagenævnets afslag på genoptagelse, og det gøres gældende, at der ikke er fremkommet nye faktiske oplysninger af væsentlig betydning, der kan begrunde genoptagelse af nævnets afgørelse af 21. maj 2019.

Miljø- og Fødevareklagenævnet bestrider endvidere, at nævnets afgørelse af 21. maj 2019 (bilag 6) skulle være behæftet med sådanne fejl, at klagesagen bør genoptages, jf. sagsøgerens anbringender i stævningen, afsnit 7.1.

Miljø- og Fødevareklagenævnet har således med rette afvist sagsøgerens klage som indgivet for sent, og der foreligger ikke undskyldelige omstændigheder, som medfører, at der bør ses bort fra klagefristens overskridelse. Det bemærkes, at det fremgår af forarbejderne til skovlovens § 63, stk. 1, at bestemmelsen svarer til tilsvarende bestemmelser i andre miljølove, og at det er fast antaget i teori og praksis, at klagefristens begyndelse er fra den dag, afgørelsen er meddelt, dvs. kommet frem, til klageberettigede.

Miljøstyrelsens afgørelser af 19. december 2018 blev ubestridt sendt til sagsøgerens virksomhed både via e-Boks og e-mail. Afgørelserne var ledsaget af en klagevejledning, hvoraf fremgik, at en eventuel klage til Miljø- og Fødevareklagenævnet skulle indgives 4 uger efter meddelelse af afgørelsen, dvs. den 16. januar 2019.

3.2 Afgørelsen om ophævelse af fredskovspligten og afslag på dispensation til udstykning (sagsøgerens påstand 2)

3.2.1 Overordnede anbringender

Til støtte for påstanden om frifindelse over for sagsøgerens påstand 2 gøres det gældende, at Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse af 28. maj 2020 (bilag 2) er lovlig og gyldig. Nævnet har med rette stadfæstet Miljøstyrelsens afgørelse af 31. oktober 2019 om afslag på hel eller delvis ophævelse af fredskovspligt og udstykning af boligparcellen på matr.nr. aa (bilag 7).

Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse er ikke truffet på et mangelfuldt eller fejlagtigt grundlag, og den er ikke behæftet med mangler, som medfører, at afgørelsen er ugyldig. Der er ikke under denne sag fremkommet væsentlige nye oplysninger af betydning for sagen.

Der henvises i det hele til begrundelsen i nævnets afgørelse.

3.2.2 Hel eller delvis ophævelse af fredskovspligten på bygningsparcellen

Det følger af skovlovens § 6, stk. 1, at miljø- og fødevareministeren, når særlige grunde taler for det, kan ophæve fredskovspligten på et areal, som ønskes anvendt til et andet formål. Beføjelsen, der er uddelegeret til Miljøstyrelsen, jf. § 27, stk. 1, nr. 4, i bekendtgørelse nr. 95 af 28. januar 2019, administreres restriktivt, og som udgangspunkt gives der f.eks. ikke tilladelse til ophævelse af fredskovspligt på enklaver i skov. Der henvises til Folketingstidende 2003-04, tillæg A, s. 5315 og til Miljøstyrelsens "Vejledning om Skovloven § 6 – ophævelse af fredskovspligt", senest ændret den 10. juli 2015.

Det gøres gældende, at de restriktive betingelser for hel eller delvis ophævelse af fredskovspligten på matr.nr. aa i skovlovens § 6, stk. 1, ikke er opfyldt. Dette støttes på de tre anbringender, der gennemgås i de følgende afsnit 3.2.2.1-3.2.2.3.

3.2.2.1 Formålet med ophævelsen af fredskovspligten kan ikke begrunde en ophævelse

For det første gøres det gældende, at formålet med ophævelsen af fredskovspligten på matr.nr. aa eller på boligparcellen ikke er, at arealet ønskes anvendt til andet formål end skovdrift, jf. ordlyden af skovlovens § 6, stk. 1.

Sagsøgeren har således gentagne gange anført, at de to tilbygninger indgår i skovdriften på ejendommen (jf. replikken s. 3, stævningen s. 17 f. og sagsøgerens klage af 27. november 2019 (bilag 8) s. 4 f.). Tilbygningen på 216 m² til den eksisterende driftsbygning anvendes således ifølge sagsøgeren som maskinhus, og tilbygningen på 45 m² til den eksisterende kontorbygning indgår ifølge sagsøgeren i den administrative drift af skoven, herunder i forbindelse med afholdelse af møder samt bespisning af kunder. Det bemærkes i den forbindelse, at matr.nr. aa fremstår velegnet til bæredygtig skovdrift, da matriklen er bevokset med højstammet skov og indgår som en naturlig og landskabelig helhed i forhold til den øvrige fredskov i nærheden.

3.2.2.2 Der er ikke særlige grunde, som kan begrunde en hel eller delvis ophævelse af fredskovspligten

Det gøres for det andet gældende, at der ikke er grundlag for at tilsidesætte Miljø- og Fødevareklagenævnets vurdering af, at der i denne sag ikke foreligger særlige grunde, som kan begrunde en hel eller delvis ophævelse af fredskovspligten på matr.nr. aa.

I overensstemmelse med forarbejderne til skovloven og fast praksis må der lægges betydelig vægt på, at boligparcellen ikke støder direkte op

til offentlig vej, og at en ophævelse af fredskovspligten på arealet vil betyde, at der ophæves fredskovspligt på en enklave i fredskoven, jf. også bilag A. Der må endvidere lægges vægt på, at en hel eller delvis ophævelse af fredskovspligten på matr.nr. aa vil medføre ophævelse af fredskovspligt på et areal af en ikke uvæsentlig størrelse.

Det bemærkes, at de afgørelser vedrørende andre sager, som sagsøgeren har henvist til i stævningen, ikke er sammenlignelige med nærværende sag, og at oplysninger herom således ikke kan føre til et andet resultat. For så vidt angår Naturklagenævnets afgørelse af 12. maj 2009, trykt i MAD 2009.1319 Nkn, som sagsøgeren har henvist til i stævningen s. 10 og 19, fremgår det, at Naturklagenævnet begrundede en tilladelse til ophævelse af fredskovspligt på en landbrugsejendom med: *At de nye driftsbygninger afspejlede et reelt behov for modernisering af driften, at den valgte placering var den mest hensigtsmæssige, som også tilgodeså kulturhistoriske og landskabelige værdier, at arealets størrelse (0,42 ha) var forholdsvis beskedent, samt at der ikke var tale om et fredskovspligtigt areal med lang skovkontinuitet.* De væsentligste af disse forhold er ikke til stede i nærværende sag.

Heller ikke MAD 2015.546 B, der er omtalt i stævningen s. 6 f., eller de afgørelser, som sagsøgeren henviser til i stævningen s. 10, og som er omtalt i Miljøstyrelsens "Vejledning om Skovloven § 6 – ophævelse af fredskovspligt", kan føre til et andet resultat. I alle disse sager talte særlige grunde for, at fredskovspligten blev ophævet. Sådanne særlige grunde foreligger ikke i denne sag. Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse af 10. december 2014, j.nr. NMK-61-00070, som sagsøgeren henviser til i stævningen s. 18, angik skovlovens § 11 og er allerede af denne grund ikke sammenlignelig med denne sag.

Formålet med de allerede opførte bygninger er ifølge sagsøgeren (jf. f.eks. bilag 3, side 2) at udvide en eksisterende kontorbygning ("bygning 6") med et mødelokale og et køkken, samt udvidelse af en eksisterende driftsbygning/maskinhus ("bygning 10"). Den ansøgte ophævelse af fredskovspligten har til formål at lovliggøre de to tilbygninger, som sagsøgeren har opført i strid med fredskovspligten på arealet, og som Miljøstyrelsen den 19. december 2018 har meddelt afslag på lovliggørende tilladelse til (bilag 3). Ingen af disse formål er så tungtvejende, at det kan føre til en tilsidesættelse af hensynet til bevaring af fredskoven på arealet. Hensynet til sagsøgerens ønske om udvidelse af bygningsmassen og bibeholdelse af den allerede opførte bebyggelse er således ikke vigtigere end hensynet til fredskoven.

Miljø- og Fødevarerklagenævnet har i denne sammenhæng med rette vurderet, at det forhold, at sagsøgeren den 25. juni 2010 fik byggetilladelse fra Norddjurs Kommune til tilbygningen på 216 m², ikke kan føre til et andet resultat.

Det er sagsøgerens ansvar at sikre, at der er søgt om og opnået tilladelse til et givent projekt efter alle gældende regler. Der henvises f.eks. til Højesterets dom i U 2007.456 H, hvor en byggetilladelse til en carport og et redskabsskur på fredskovspligtigt areal ikke fritog ejendommens ejer fra at få dispensation

efter skovloven. Byggeriet fandtes ikke at kunne blive retligt lovliggjort efter skovloven på trods af byggetilladelsen.

Det bemærkes, at det fremgår af Miljøstyrelsens afgørelse af 19. december 2018 (bilag 3), at styrelsen ikke har registreret nogen form for tilkendegivelse eller tilladelse efter skovloven til tilbygningen på 216 m². Styrelsen har heller ikke noteret, at Norddjurs Kommune skulle have hørt skovlovsmyndigheden forud for meddelelse af byggetilladelsen. Det må endvidere tillægges vægt, at sagsøgeren – A ApS – er en virksomhed, hvis formål er at drive skovdrift og dermed beslægtet virksomhed, jf. stævningen s. 3 og oplysningerne fra CVR-registret i bilag 9. Det bestrides derfor, at sagsøgeren var i begrundet god tro om tilbygningens forhold til skovlovens regler om fredskov.

Det skal i den forbindelse tillige understreges, at Miljø- og Fødevareklagenævnet ikke har "underkendt" Norddjurs Kommunes byggetilladelse af 25. juni 2010 til tilbygningen på 216 m², som anført af sagsøgeren i replikken s. 2. Miljø- og Fødevareklagenævnet har i sine afgørelser af 28. maj 2020 alene forholdt sig til spørgsmål efter skovloven. Miljø- og Fødevareklagenævnet har derimod ikke forholdt sig til forhold omfattet af byggeloven, herunder Norddjurs Kommunes byggetilladelse af 25. juni 2010. Det bemærkes endvidere, at Miljø- og Fødevareklagenævnet ikke har kompetence til at prøve byggetilladelser udstedt af kommunerne. Denne kompetence tilkommer i stedet Byggeklageenheden i Nævnenes Hus. Før 1. januar 2019 lå kompetencen som rekursmyndighed efter byggeloven hos Statsforvaltningen.

Om sagsøgeren eventuelt vil kunne rette et erstatningskrav mod Norddjurs Kommune, er i øvrigt uden betydning for sagen mod Miljø- og Fødevareklagenævnet.

Det ændrer ikke på ovenstående, at SKAT foretog omvurdering af ejendommen B-vej 11 pr. 1. oktober 2017 (bilag 15). Omvurderingen fremstår efter dens indhold og form ikke som egnet til at kunne bibringe sagsøgeren en berettiget forventning om at få lovliggørende tilladelse til bibeholdelse af tilbygningerne efter skovloven.

Det bemærkes i øvrigt, at det ikke er afgørende for vurderingen af, hvorvidt der kan tillades hel eller delvis ophævelse af fredskovspligten, at der ikke er registreret særligt beskyttelsesværdige plante- eller

dyrearter på arealet, eller at området ikke er udpeget som Natura 2000-område efter EU's habitatdirektiv.

Som det er anført i Miljøstyrelsens afgørelse af 31. oktober 2019 (bilag 7), er arealet velegnet til bæredygtig skovdrift og indgår som en naturlig og landskabelig helhed i forhold til den øvrige fredskov i nærheden.

3.2.2.3 Lighedsgrundsætningen er ikke overtrådt

For det tredje gøres det gældende, at Skov- og Naturstyrelsens afgørelse af 1. november 2010 (bilag 17) om tilladelse til delvis ophævelse af fredskovspligt på ejendommen beliggende B-vej 1, 8585 Glesborg ikke indebærer, at der tillige må gives sagsøgeren tilladelse til hel eller delvis ophævelse af fredskovspligten på matr.nr. aa ud fra et forvaltningsretligt ligebehandlingsprincip, idet de retlige relevante forhold på de to ejendomme ikke er sammenlignelige.

På B-vej 1 meddeltes tilladelse til ophævelse af fredskovspligt på et 0,026 ha (260 m²) areal ud af et samlet fredskovspligtigt areal på ca. 9,5 ha. Formålet med ophævelsen af fredskovspligten var at opføre en administrations- og personalebygning samt undervisningslokaler til brug for en sikret institution, som Region Midtjylland driver på ejendommen. Skov- og Naturstyrelsen lagde udtrykkeligt vægt på, at der var tale om et meget lille areal uden væsentlige naturmæssige, skovdyrkningsmæssige eller rekreative værdier, og at placering af sikre pladser for kriminelle unge var et væsentligt samfundsmæssigt hensyn, der kunne begrunde tilladelse på trods af den restriktive praksis.

3.2.3 Dispensation til udstykning af boligparcellen

Efter skovlovens § 12 må sammenhængende fredskovspligtige arealer ikke udstykkes eller formindskes ved arealoverførsel. Miljø- og fødevareministeren kan i medfør af skovlovens § 38 dispensere fra forbuddet i § 12, når særlige grunde taler for det.

Dispensationsbeføjelsen er uddelegeret til Miljøstyrelsen, jf. § 27, stk. 1, nr. 28, i bekendtgørelse nr. 95 af 28. januar 2019.

Praksis for dispensation til udstykning eller arealoverførsel er restriktiv, og der gives ikke tilladelse til udstykning af tilbyggede arealer, der ligger som en enklave i skoven, jf. Miljøstyrelsens "Vejledning om Skovloven § 12 – Udstykning", senest ændret den 25. august 2015.

Sagsøgeren har anført, at "*formålet med udstykningen er en efterfølgende ophævelse af fredskovspligten og derved en lovliggørelse af de allerede eksisterende bygninger/tilbygninger*", jf. stævningen s. 20.

Når en bygningsparcel – som i denne sag – ønskes udstykket med henblik på en efterfølgende ophævelse af fredskovspligten, må spørgsmålet om dispensation efter skovlovens § 38, jf. § 12, bedømmes på samme måde som spørgsmålet om tilladelse til ophævelse af fredskovspligten på det pågældende areal efter skovlovens § 6, stk. 1. Dette er forudsat i lovbemærkningerne til skovlovens § 12, jf. Folketingstidende 2003-04, tillæg A, s. 5325. Tilsvarende følger også af praksis, jf. f.eks. Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse af 4. april 2019 (j.nr. 18/05632).

Der henvises derfor i det hele til det i afsnit 3.2.2 ovenfor anførte.

3.2.4 Bemærkninger til sagsøgerens øvrige anbringender

3.2.4.1 Passivitet og lang tids forløb

Sagsøgeren har i replikken s. 2, anført, at Miljø- og Fødevareklagenævnet har anerkendt, at bygning 10 på 98 m² ikke kan kræves fjernet, og at der *”ikke [er] grund til, at dette ikke skal gælde den resterende del af bygning 10, som har ligget upåtaget siden 2010 samt bygning 6”*.

Dette er imidlertid ikke korrekt. Spørgsmålet om lovliggørelse af *”bygning 10”* er behandlet i Miljøstyrelsens afgørelse af 19. december 2018 (bilag 3). Af denne afgørelse fremgår det, at den ældste del af driftsbygningen (*”bygning 10”*) er opført i 1998/1999 uden forudgående tilladelse efter skovloven, men at bygningen har henligget upåtaget af skovlovsmyndigheden i næsten 20 år. Miljøstyrelsen har derfor anset denne del af bygningen for umiddelbart lovlig.

Sagsøgerens anbringende om passivitet eller lang tids forløb angår således Miljøstyrelsens afgørelser af 19. december 2018, herunder styrelsens påbud om fysisk lovliggørelse af tilbygningerne, og er derfor uden betydning for nærværende retssag, jf. afsnit 2 ovenfor.

I anden række bestrider Miljø- og Fødevareklagenævnet sagsøgerens anbringende om passivitet eller lang tids forløb, og de to omhandlede tilbygninger kan således ikke anses for *”umiddelbart lovlige”* i forhold til skovlovens regler. Der henvises til, at tilbygningen på 216 m² blev opført omkring år 2010/11, mens tilbygningen på 45 m² blev opført i 2016. Miljøstyrelsen fik først i 2018 kendskab til de ulovlige forhold i forbindelse med sagsøgerens ansøgning om tilladelse til den opførte tilbygning på 45 m² og reagerede umiddelbart herefter over for sagsøgeren.

3.2.4.2 Bygningernes størrelse og driftsmæssige betydning

Sagsøgeren har i replikken s. 2, anført, at tilbygningen på 45 m² og tilbygningen på 216 m² er *”af ganske ubetydelig størrelse”* og *”har ganske underordnet skovmæssig betydning”*. Sagsøgeren har endvidere anført i

replikken s. 2 og 3, at tilbygningerne er driftsmæssigt nødvendige for skovdriften på ejendommen.

Disse anbringender er uden betydning for Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse af 28. maj 2020 (bilag 1) om afslag på genoptagelse af nævnets afgørelse om afvisning af sagsøgerens klage, idet afvisningen skete, fordi sagsøgeren indgav sin klage efter udløbet af klagefristen på 4 uger i skovlovens § 63, stk. 1.

Om de to tilbygninger er af underordnet betydning eller er driftsmæssigt nødvendige, er endvidere uden betydning for nævnets afgørelse af 28. maj 2020 (bilag 2) om stadfæstelse af Miljøstyrelsens afgørelse af 31. oktober 2019 om afslag på hel eller delvis ophævelse af fredskovspligt og udstykning af boligparcellen på matr.nr. aa (bilag 7). Det er således ikke relevant for betingelserne i skovlovens § 6, stk. 1 (ophævelse af fredskovspligt) og § 38, jf. § 12 (udstyknings af fredskovspligtigt areal), om der på det omhandlede areal (uden tilladelse) er opført bygninger, der efter sagsøgerens opfattelse er af underordnet betydning, og som der efter sagsøgerens udsagn er et forretningsmæssigt behov for at kunne anvende i skovdriften.”

Parterne har under hovedforhandlingen nærmere redegjort for deres opfattelse af sagen, og har i det væsentlige gentaget de ovenfor anførte anbringender.

Rettens begrundelse og resultat

Vedrørende sagens principale påstand:

A ApS har påstået, at de har krav på genoptagelse af sagen om afvisning af klagen over afslaget på lovliggørelse samt ophævelse af påbuddet om fjernelse af de opførte tilbygninger.

Denne afgørelse blev truffet af Miljøstyrelsen den 19. december 2018 og fremsendt til A ApS samme dato. Det fremgår af sagen, at afgørelsen er fremsendt såvel pr. mail som til virksomhedens e-boks, og det må i hvert fald efter Ds forklaring lægges til grund, at afgørelsen blev modtaget i A ApS' e-boks, hvilket retten lægger til grund skete den 19. december 2018. Det beror efter det oplyste på A ApS' egne interne forhold, at D først på et langt senere tidspunkt fik kendskab til afgørelsen, og dette kan ikke i sig selv føre til en udskydelse af klagefristens begyndelsestidspunkt.

Afgørelsen er derfor meddelt til A ApS den 19. december 2018, og klagefristen skal regnes herfra. Det kan ikke ændre på denne vurdering, at A ApS tidligere i sagen havde kommunikeret med Miljøstyrelsen via mail, da kommunikation via e-boks må anses for en almindelig og gyldig kommunikationsform til afgørelser fra det offentlige, jf. også herved § 7 og § 10 i lov om digital post fra offentlige afsendere.

Det fremgår af afgørelsen, at der i denne blev givet klagevejledning med angivelse af den lovgivne 4-ugers frist, samt oplysning om den gældende indbringelsesfrist for domstolene.

Der er ikke påvist mangler ved afgørelsen eller forhold i øvrigt, som i sig selv kan begrunde, at klagefristen ikke begyndte at løbe fra den 19. december 2018.

A ApS' klage af 18. januar 2019 til Miljø- og Fødevareklagenævnet blev således indgivet for sent, og der er ikke dokumenteret forhold i sagen, som i sig selv kan legitimere fristoverskridelsen.

Det må herefter afgøres, hvorvidt A ApS har krav på genoptagelse af afgørelsen af 21. maj 2019.

Retten bemærker – som anført af Miljø- og Fødevareklagenævnet – at deres afgørelse af 21. maj 2019 ikke indeholder en materiel prøvelse af Miljøstyrelsens afgørelse af 19. december 2018, idet sagen blev afvist allerede på grund af fristoverskridelsen. Rettens prøvelse kan herefter vedrørende dette spørgsmål alene vedrøre, om der foreligger sådanne undskyldelige omstændigheder i forbindelse med fristoverskridelsen, eller mangler ved afgørelsen fra Miljø- og Fødevareklagenævnet, at afgørelsen om afvisning af klagen er ugyldig. Som sagen foreligger, er der ikke grundlag for at tage stilling til afslagene på lovliggørelse af de opførte bygninger på ejendommen eller påbuddet om fjernelse af disse.

A ApS har til støtte for kravet om genoptagelse primært påpeget, at de efter afgørelsen har fået kendskab til, at der tidligere er givet tilladelse til bebyggelse på en anden fredskovpligtig ejendom i nærområdet. De har gjort gældende, at det dermed er sandsynliggjort, at den aktuelle sag ville have fået et andet udfald, hvis disse oplysninger havde foreligget.

Retten finder ikke, at disse forhold har haft betydning for Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse af 21. maj 2019, ligesom sådanne forhold ikke i sig selv kan begrunde fristoverskridelsen.

Da der ikke er påvist mangler ved afgørelsen af 21. maj 2019 fra Miljø- og Fødevareklagenævnet, som kan medføre afgørelsens ugyldighed, er der ikke grundlag for at pålægge Miljø- og Fødevareklagenævnet at genoptage behandlingen af sagen.

Miljø- og Fødevareklagenævnet frifindes derfor i det hele for A ApS' principale påstand.

Vedrørende sagens subsidiære påstand:

A ApS har nedlagt påstand om, at Miljø- og Fødevareklagenævnet skal anerkende, at de har krav på ophævelse af fredskovspligten og på at få tilladelse til udstykning af en boligparcel på ejendommen.

Disse spørgsmål er blevet prøvet af Miljøstyrelsen ved afgørelsen af 31. oktober 2019 og blev undergivet realitetsprøvelse ved klageinstansen i form af Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse af 28. maj 2020, som er genstand for prøvelsen i nærværende sag.

Det er ikke fra A ApS' side gjort gældende, at afgørelsen er behæftet med mangler, som i sig selv kan medføre dens ugyldighed, og retten finder heller ikke i øvrigt, at afgørelsen lider af sådanne mangler.

Der er i forarbejderne til skovlovens § 6 anført en række kriterier, som skal inddrages ved vurderingen af ansøgninger om ophævelse af fredskovspligt, og det er herunder udtrykkeligt anført, at den hidtidige restriktive praksis på området forudsættes videreført. Tilsvarende er der i forarbejderne til skovlovens § 12 – hvortil forarbejderne til skovlovens § 38 udtrykkeligt henviser – nærmere redegjort for, hvorledes forbuddet imod udstykning fra fredskov skal anvendes i praksis.

Det fremgår af Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse af 28. maj 2020, at myndigheden foretog en realitetsprøvelse af Miljøstyrelsens afgørelse af 31. oktober 2019, og at afgørelsen er truffet efter et konkret udøvet skøn under inddragelse både af de overordnede hensyn efter skovlovens formålsbestemmelse og af de relevante legale kriterier og hensyn efter ordlyden af og forarbejderne til skovlovens §§ 6, 12 og 38.

Retten finder herefter ikke grundlag for at tilsidesætte det skøn, som Miljø- og Fødevareklagenævnet har udøvet ved afgørelsen af sagen.

Miljø- og Fødevareklagenævnet frifindes derfor i det hele for A ApS' subsidære påstand.

Sagsomkostningerne er efter sagens værdi, forløb og udfald fastsat til dækning af advokatudgift med 25.000 kr. Miljø- og Fødevareklagenævnet er ikke momsregistreret.

THI KENDES FOR RET:

Miljø- og Fødevareklagenævnet frifindes.

A ApS skal til Miljø- og Fødevarerklagenævnet betale sagsomkostninger med 25.000 kr.

Beløbet skal betales inden 14 dage.

Sagsomkostningerne forrentes efter rentelovens § 8 a.

VESTRE LANDSRET
DOM
afsagt den 13. februar 2023

Sag BS-44846/2021-VLR
(5. afdeling)

A ApS
(advokat Anders Ørgaard)

mod

Miljø- og Fødevareklagenævnet
(advokat Kim Christian Højmark)

Retten i Randers har den 10. november 2021 afsagt dom i 1. instans (sag BS36037/2020-RAN).

Landsdommerne Henrik Estrup, Marie Kathrine Nielsen og Mette Hartmann Andresen (kst.) har deltaget i ankesagens afgørelse.

Påstande

Appellanten, A ApS, har påstået, at indstævnte, Miljø- og Fødevareklagenævnet, principalt skal anerkende, at A ApS har krav på genoptagelse af sag om afvisning af klage over afslag på lovliggørende dispensation samt ophævelse af påbud om fjernelse af tilbygninger i fredskov på ejendommen matr.nr. aa, beliggende B-vej 11, 8585 Glesborg, og subsidiært at Miljø- og Fødevareklagenævnet skal anerkende, at A ApS har krav på ophævelse af fredskovspligten samt at få tilladelse til udstykning af boligparcel på ejendommen matr.nr. aa, beliggende B-vej 11, 8585 Glesborg.

Miljø- og Fødevareklagenævnet har påstået dommen stadfæstet.

Supplerende sagsfremstilling

A ApS har under ankesagens behandling blandt andet fremlagt mail af 5. december 2018 fra Annemarie Christensen, Miljøstyrelsen, til J, hvoraf fremgår:

"...

Miljøstyrelsen kvitterer hermed for modtagelsen.

Jeg giver besked på denne mail inden evt. udsendelse af den endelige afgørelse.

..."

A ApS har endvidere fremlagt mail af 18. december 2018 fra Annemarie Christensen, Miljøstyrelsen, til D med kopi til J, hvoraf fremgår:

"...

Miljøstyrelsen har gennemgået det vedhæftede materiale, du har sendt som svar på høringsbrevet vedr. afgørelse og varsling af påbud om lovliggørelse på ejendommen matr. nr. aa – B-vej 11, 8585 Glesborg.

Det er uden tvivl, at det kræver meget maskinel at drive skovene selv, som du også beskriver det, men ejendomsstørrelserne, der regulerer den mulige størrelse på driftsmæssigt nødvendigt byggeri i fredskov, gælder for sammenhørende skov og ikke som hos dig mindre skovstykker med geografisk spredt beliggenhed. Enkelte af disse arealer er ikke omfattet af fredskovspligt.

Den anden større skovejendom, du ejer – H-vej 17 – er også bebygget, herunder også med driftsbygninger, dvs. det vil være muligt at drive denne skovejendom derfra.

Det er Miljøstyrelsens vurdering, at det forhold at en virksomhed, der er beliggende uden for fredskov, ønsker at udvide en i forvejen betydelig bygningsmasse, set i forhold til skovejendommens størrelse, med henblik på repræsentation, ikke kan begrunde en tilladelse efter skovloven.

Miljøstyrelsen sender derfor den endelige ud afgørelse snarest, og der har du mulighed for at benytte klageadgangen.

..."

Miljø- og Fødevareklagenævnet har fremlagt to identiske meddelelser, begge dateret den 19. december 2018, hvoraf den ene blev sendt til D's mailadresse ..., og den anden til A ApS' e-Boks. Der var i emnefeltet til de pågældende meddelelser anført "Afgørelser efter skovloven vedrørende en tilbygning til en eksisterende kontorbygning og en tilbygning til en driftsbygning inden for fredskov på matr. nr. aa – B-vej 11, 8585 Glesborg i Norddjurs Kommune."

Det fremgår af systemudtræk fra Miljøstyrelsens sagsbehandlingssystem, at afgørelserne af 19. december 2018 er sendt som vedhæftet fil til D på en mail og til A ApS' e-Boks med følgende ordlyd:

"...

Kære D

Hermed til orientering.

..."

Der har endvidere været fremlagt kortmateriale over A ApS' ejendomme samt området omkring.

Forklaringer

D har afgivet supplerende forklaring, og J har afgivet forklaring.

D har forklaret supplerende, at bygning 6 ses på fotoet i bilag 19. Tilbygningen, der ligger vinkelret på den oprindelige bygning, har rødt tag. Bag tilbygningen lå bygning 4 på 37 m². Bygningen var uden sokkel og er blevet flyttet til en anden placering. Bygningen anvendes nu som skur. På fotoet ses stuehuset i baggrunden, og til venstre anes maskinhuset benævnt bygning 10. Gårdspladsen midt mellem bygningerne er belagt med ral. Foran bygningerne er et græsareal, der går helt til skel, som er ca. 30 m fra gavlenden på tilbygningen til bygning 6.

På fotoet i bilag 40 ses samme bygning 6, og skoven anes i baggrunden. Parcellen og særligt bygningssættet er hjertet i hans virksomhed. Han har gennem tiden opkøbt flere virksomheder, og alle handler er startet på parcellen, hvor de også afholder koncernmøder og kundemøder samt et antal årlige kundejagter. På grund af placeringen kan møder afholdes diskret på parcellen, og et møde i disse omgivelser er afslappende på en anden måde, end hvis det skulle holdes ude i byen eller på fabrikkerne. Da bygning 6 ikke havde noget køkken, blev der med tilbygningen blandt andet etableret et køkken og et mødelokale.

G Institution har to afdelinger på Djursland. Den ene ligger 10 km fra hans parcel, mens den anden ligger i Glesborg og støder op til hans grund. Når de unge er parat til at blive sluset ud i samfundet, placeres de på afdelingen i Glesborg. G Institution har en samfundsmæssig betydning, men det er hans opfattelse, at hans virksomhed også har en samfundsmæssig relevant betydning, idet virksomheden udviser socialt ansvar og samfundssind. De har således i hele koncernen mellem 30 og 40 lærlinge, og når de unge fra G Institutions afdeling i Glesborg er klar til at blive sluset ud i samfundet, hjælper

hans virksomhed de unge med en uddannelse og med at komme videre i livet. Hans virksomhed er for nylig blevet anerkendt for dette arbejde, idet virksomheden har modtaget Djurslands Erhvervspris for håndteringen af de unge mennesker.

Han står selv for at drive en stor del af skoven. De bruger både håndkraft og maskiner til skovdriften, men når han ene mand skal passe skoven, kræver det maskinel hjælp. Han havde et maskinhus på 98 m². Maskinhuset er benævnt bygning 10 i ekstrakten. Det var for småt, og der var derfor behov for at udvide det. Udvidelsen har ikke engang været nok til at skabe plads til hele virksomhedens maskinpark. Maskinhuset er således fyldt helt op, og han er nødt til også at have maskiner stående andre steder. Hvis tilbygningen til maskinhuset skal fjernes, må maskinerne stå inde i skoven med presenninger over.

Han har ikke fjernet skov for at opføre tilbygningerne. Da han opførte tilbygningerne, vidste han, at der var fredskovspligt på arealet, men hans advokat sagde blot, at det betød, at han ikke måtte fjerne skov, og det har han heller ikke gjort. Han søgte kommunen om byggetilladelse og fik den. Han forestillede sig ikke, at der også skulle andre tilladelser til. Dengang vejledte kommunen ham ikke om også at søge tilladelse fra miljømyndighederne, men i dag ville det ikke have været muligt at få en byggetilladelse, hvis ikke der havde foreligget en godkendelse fra miljømyndighederne. Sådan var det bare ikke dengang. Han ønsker ikke at forholde sig til, hvad det vil koste at rive tilbygningerne ned, men han vil skyde på, at det vil koste 1,5 til 2 mio. kr., hvis de skal rives ned og opføres igen et andet sted. Han har tilbudt Miljøstyrelsen erstatningsskov, da han 50 meter fra parcellen har to hektar anden skov, som ikke er fredskovspligtig. Han har endda tilbudt Miljøstyrelsen et meget større areal til fredskov end det, der er blevet tilbygget, men dette har Miljøstyrelsen afslået.

Bygning 11 og 12, som fremgår af BBR-Meddelelsen af 6. juli 2020, findes ikke. Bygningerne var nok på ejendommen, da han overtog den, idet der dengang var et større bygningskompleks bestående af skure, carporte og et antenntårn på grunden, som han fjernede og ryddede op i. Han har blandt andet flyttet bygning 4. Det havde han forinden fået tilladelse til. Han kunne have renoveret bygningerne, men han fjernede dem og opførte i stedet tilbygningerne. Han kunne også have flyttet bygningerne og placeret dem ved bygning 6 eller 10, men da de alle var faldefærdige, rev han dem ned.

På kortet i bilag 47 er bygningerne på parcellen indtegnet. De er placeret i det ene hjørne af parcellen med henholdsvis 30 og 50 meter til skel. Arealet, der er markeret med gult, er G Institutions andel af det fredskovspligtige areal, mens

arealet, der er markeret med grønt, er hans andel af det fredskovspligtige areal. Arealet, der er markeret med blå, er hans ejendom, men der er ikke fredskovspligt herpå, og det er det areal, som han har tilbudt Miljøstyrelsen som erstatningsskov til gengæld for de to tilbygninger. Vejen til bygningerne på parcellen slynger sig ind gennem skoven, og når man først er drejet fra landevejen, er der 70 meter i fugleflugt til bygningerne og gårdspladsen.

På kortet i bilag 45 ses hele området. Hele det fredskovspligtige areal er på dette kort markeret med grønt. På kortet i bilag 46 ses hans andel af det fredskovspligtige areal, og det udgør 64 ha. Det samlede fredskovspligtige areal er 95 ha, hvoraf G Institution ejer 4 ha. G Institutions tilladelse til at bygge på fredskovspligtigt areal er baseret på den fredskov, som han og andre ejer. Den af ham udførte udvidelse af de eksisterende bygninger har øget bygningsmassen på parcellen med 261 m², mens G Institutions udvidelse udvidede institutionens bygningsmasse med 260 m². Der er ikke nogen grund til, at G Institution ligger, hvor den ligger. Institutionen er ikke tæt knyttet til lokalområdet, og den kunne have ligget alle mulige andre steder end på fredskovspligtigt areal. Tidligere var der en skole, hvor G Institution nu er beliggende. Det er korrekt, at han har søgt om tilladelse til udstykning.

J har forklaret, at hun har været ansat hos E Koncernen i 17 år, og igennem de seneste seks år har hun været en del af virksomhedens ledelse. Hun er uddannet inden for marketing og kommunikation. Hun står for virksomhedens markedsføring, er personlig assistent for D og arrangerer firmaarrangementer, herunder kundearrangementer og jagter. Nogle gange afholdes koncernmøderne i F By. Hvis D skal kommunikere med myndighederne, har hun almindeligvis en snak med ham, hvorefter hun laver et udkast, som hun sender til godkendelse hos D på en mail. Når D har godkendt udkastet, sender hun det til myndigheden med kopi til D. Hun skrev derfor den 5. december 2018 mailen til Annemarie Christensen fra Miljøstyrelsen, som samme dag kvitterede for modtagelsen. Den 18. december 2018 skrev Annemarie Christensen til både hende og D, at der ville komme en afgørelse på mail snarest, men det gjorde der ikke. Det drøftede hun med D. De syntes begge, at det var underligt, at der ikke kom en mail med en afgørelse, og derfor sendte hun den 8. januar 2018 udsnit af Annemarie Christensens mail af 18. december 2018, som var det seneste, hun havde hørt til sagen, til D. Afgørelsen fra Miljøstyrelsen er modtaget i virksomhedens e-Boks, som hun ikke har adgang til.

Hun forstod Annemarie Christensens mail af 5. december 2018 således, at hun ville få en mail med en afgørelse. Den korrespondance, som hun er i besiddelse af i sagen, er de mails, der fremgår af udskriften fra hendes indbakke (bilag 44). Det er virksomhedens bogholder, der har adgang til virksomhedens e-Boks. I

2018 fik virksomheden ikke ret meget sendt til sin e-Boks, og derfor loggede bogholderen ikke på e-Boks hver dag, men kun af og til. Hvis hun havde vidst, at afgørelsen fra Miljøstyrelsen ville blive sendt til virksomhedens e-Boks, ville hun have bedt bogholderen holde øje med e-Boks. Hun husker ikke helt præcist, hvornår hun fik kendskab til, at afgørelsen var modtaget i e-Boks, men hun fik kendskab til den ved, at bogholderen kom ind på kontoret med røde kinder og sagde, at afgørelsen var modtaget i virksomhedens e-Boks. På dette tidspunkt var klagefristen overskredet med to dage. Hun tog straks fat i D, og de hyrede omgående en advokat, da de tænkte, at det ikke var så godt, at klagefristen var overskredet. Klagen blev indgivet samme dag, som de opdagede afgørelsen i e-Boks, og det var den 18. januar 2019.

Anbringender

Parterne har i det væsentlige gentaget deres anbringender for byretten.

A ApS har yderligere vedrørende den principale påstand anført, at Miljø- og Fødevareklagenævnet havde tilkendegivet, at afgørelserne vedrørende tilbygningerne ville komme på en mail. En sådan mail med afgørelserne blev imidlertid ikke sendt til A ApS, der i stedet modtog afgørelserne i virksomhedens e-Boks. Da Miljø- og Fødevareklagenævnet havde tilkendegivet, at afgørelserne ville komme på en mail, kan afgørelserne ikke være bindende, før de er modtaget på denne måde, eller før A ApS fik kendskab til afgørelserne på anden måde, uanset bestemmelserne i lov om digital post fra offentlige afsendere. A ApS fik kendskab til afgørelserne den 18. januar 2019 og indgav samme dag sin klage, hvorfor klagefristen i skovlovens § 63, stk. 1, er overholdt. Ud fra et forvaltningsretligt lighedsprincip må A ApS kunne opnå tilladelse til bebyggelse på samme grundlag som den sikrede institution G Institution. G Institution kunne have været placeret hvor som helst i landet og havde ikke behovet at ligge i fredskov, og A ApS' virksomhed har ikke mindre samfundsmæssige betydning end G Institutions behov for en administrations- og personalebygning. I afgørelsen, der lå til grund for G Institutions tilladelse til at ophæve en del af fredskovspligten på nabogrunden, lagde miljømyndighederne vægt på det samlede fredskovspligtige areal og ikke kun G Institutions andel heraf, mens Miljøstyrelsen i sin afgørelse af 31. oktober 2019 alene har lagt vægt på det fredskovspligtige areal på matr.nr. aa, selvom A ApS har ca. 64 ha samlet skov omfattet af fredskovspligt.

A ApS har yderligere vedrørende den subsidiære påstand anført, at A ApS efter sin overtagelse af ejendommen fjernede bygning 11 og 12 på henholdsvis 19 m² og 73 m² og efter indhentet tilladelse flyttede bygning 4 til en anden placering på grunden. På denne baggrund og efter praksis har A ApS krav på at få tilladelse til en genopførelse af bebyggelsen. Der er således særlige grunde, der

taler for at dispensere fra forbuddet mod at opføre bygninger på fredskovspligtige arealer. Skovloven har til formål at bevare og værne landets skove og hertil forøge skovarealet. Hvis A ApS skal rive tilbygningerne ned, vil dette ikke medføre flere træer, men blot mere perlegrus mellem bygningerne.

Miljø- og Fødevareklagenævnet har heroverfor om den principale påstand yderligere anført, at der ikke foreligger undskyldelige omstændigheder, som kan begrunde, at der skal ses bort fra klagefristens overskridelse, og at ankesagen ikke vedrører en prøvelse af Miljøstyrelsens afgørelser af 19. december 2018, som Miljø- og Fødevareklagenævnet ikke har foretaget en materiel prøvelse af. Miljøstyrelsens afgørelser af 19. december 2018 blev sendt på en mail til D og til A ApS' e-Boks, og klagefristen på 4 uger begyndte derfor at løbe fra denne dato. Det afgørende er herefter, hvornår afgørelserne er kommet frem til A ApS og ikke, hvornår A ApS har gjort sig bekendt hermed. Det har ikke haft nogen betydning for, om klagefristen var overholdt, at der skete en orientering om afgørelserne på mail, da afgørelserne tillige blev sendt til A ApS' e-Boks og derefter kom frem på det tidspunkt, hvor afgørelserne var tilgængelige for virksomheden i e-Boks, jf. lov om digital post fra offentlige afsendere § 10.

Miljø- og Fødevareklagenævnet har om den subsidiaire påstand yderligere anført, at det vil være i strid med ordlyden i skovlovens § 6 at ophæve fredskovspligten, når arealet ikke ønskes anvendt til et andet formål end skovdrift. Formålet med den ønskede ophævelse af fredskovspligten er lovliggørelse af to tilbygninger, som A ApS har opført i strid med fredskovspligten på arealet, og som Miljøstyrelsen har meddelt afslag på lovliggørende tilladelse til. Dette er ikke en særlig grund til helt eller delvist at ophæve fredskovspligten, ligesom der ikke i øvrigt er anført særlige grunde, der kan føre til en sådan hel eller delvis ophævelse af fredskovspligten. At den sikrede institution G Institution i 2010 fik tilladelse til delvis ophævelse af fredskovspligten på naboejendommen indebærer ikke, at der tillige må gives A ApS en tilsvarende tilladelse vedrørende matr.nr. aa ud fra et forvaltningsretligt ligebehandlingsprincip, idet de retligt relevante forhold på de to ejendomme ikke er sammenlignelige.

Landsrettens begrundelse og resultat

Vedrørende Miljø- og Fødevareklagenævnets afslag på genoptagelse af nævnets afgørelse om afvisning af A ApS' klage over afslag på lovliggørende dispensation til samt påbud om fjernelse af tilbygninger i fredskov i Norddjurs Kommune (A ApS' principale påstand):

Det er alene Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse af 28. maj 2020 om afslag på genoptagelse af nævnets afgørelse af 21. maj 2019 om afvisning af klagen

over afslag på lovliggørende dispensation til samt påbud om fjernelse af tilbygninger i fredskov på matr.nr. aa, der er til prøvelse.

Det kan også efter bevisførelsen for landsretten lægges til grund, at Miljøstyrelsens afgørelse af 19. december 2018 kom frem til A ApS samme dag, idet den blev sendt til virksomhedens e-Boks, jf. § 10 i lov om digital post fra offentlige afsendere. Fristen på 4 uger var derfor overskredet, da A ApS indleverede en klage den 18. januar 2019. Landsretten finder, at der ikke foreligger undskyldelige omstændigheder, som gør, at der kan ses bort fra fristoverskridelsen. Landsretten har herunder lagt vægt på, at Miljøstyrelsen den 18. december 2018, og i overensstemmelse med mail af 5. december 2018, orienterede D og J om Miljøstyrelsens afgørelse og om, at den endelige afgørelse ville blive sendt snarest.

Oplysningen om, at virksomheden efter Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse er blevet bekendt med, at der på naboejendommen, der også er fredskovspligtig, og hvor den sikrede institution G Institution er beliggende, er meddelt dispensation til opførelse af byggeri, udgør ikke sådanne nye faktiske oplysninger, som kunne have haft væsentlig betydning for sagens udfald, hvis de havde foreligget ved afslag på anmodningen om genoptagelse af 28. maj 2020.

Herefter, og af de grunde som byretten har anført, tiltrædes det, at der ikke er grundlag for at genoptage Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse af 21. maj 2019.

Vedrørende Miljø- og Fødevareklagenævnets stadfæstelse af afslag på dispensation til ophævelse af fredskovspligt på og udstykning af boligparcel (A ApS' subsidiære påstand):

Efter bevisførelsen, herunder Ds forklaring, lægger landsretten til grund, at formålet med at få fredskovspligten på boligparcellen ophævet ikke er, at arealet ønskes anvendt til et andet formål end skovdrift, men derimod at lovliggøre to tilbygninger, som A ApS har opført i strid med fredskovspligten på arealet, og som der er meddelt afslag på lovliggørelse af den 19. december 2018.

Landsretten finder ikke, at A ApS' ønske om at udvide bygningsmassen og bibeholde ulovligt opført byggeri er så tungtvejende, at det kan føre til en tilsidesættelse af hensynet til bevaring af fredskoven på arealet. Landsretten bemærker, at arealet ifølge det oplyste fremstår velegnet til bæredygtig skovdrift, idet matriklen er bevokset med højstammet skov og indgår som en

naturlig og landskabelig helhed i forhold til den øvrige fredskov i nærheden, hvilke hensyn skovloven har til formål at sikre, jf. skovlovens § 1.

Landsretten har herunder lagt vægt på, at det fremgår af de specielle bemærkninger til skovlovens § 6 i lovforslag nr. 87 af 17. november 1988, at den restriktive praksis for ophævelse af fredskovspligt på et areal, der ønskes anvendt til andet formål, opretholdes. Det er den aktivitet, som arealet ønskes anvendt til, der er afgørende for, om fredskovspligten skal vige.

Det kan ikke føre til et andet resultat, at A ApS i 2010 fik en byggetilladelse fra kommunen til tilbygningen til maskinhuset, idet det er A ApS' ansvar at sikre, at der er søgt om og opnået tilladelse til det ønskede byggeri efter alle gældende regler, jf. afgørelsen trykt i UfR.2007.456 H. A ApS findes endvidere ikke at have været i begrundet god tro om tilbygningens forhold til skovlovens regler om fredskov, idet A ApS er en virksomhed, hvis formål er skovdrift. Heller ikke den af Skat foretagne omvurdering af 1. oktober 2017 kan føre til et andet resultat, da omvurderingen efter dens indhold og form ikke er egnet til at kunne bibringe A ApS en berettiget forventning om at få lov til at beholde tilbygningen efter skovloven.

Det forhold, at den sikrede institution G Institution har fået tilladelse til delvis ophævelse af fredskovspligten på naboejendommen, indebærer heller ikke, at A ApS skal have tilladelse til hel eller delvis ophævelse af fredskovspligten på matr.nr. aa ud fra et forvaltningsretligt ligebehandlingsprincip, idet de retligt relevante forhold på de to ejendomme ikke er sammenlignelige.

På denne baggrund og efter en samlet vurdering af sagens oplysninger finder landsretten det ikke godtgjort, at betingelserne i skovlovens § 6 er opfyldt.

Spørgsmålet om dispensation efter skovlovens § 38, jf. § 12 må efter forarbejderne til skovlovens § 12 herefter bedømmes på samme måde som spørgsmålet om tilladelse til ophævelse af fredskovspligten efter skovlovens § 6, stk. 1. Herefter, og da det heller ikke i øvrigt er godtgjort, at betingelserne i skovlovens § 38, jf. § 12 er opfyldt, er der ikke særlige grunde, der taler for at meddele A ApS dispensation til udstykning af boligparcellen.

Med disse bemærkninger tiltræder landsretten, at der ikke er grundlag for at tilsidesætte Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse af 28. maj 2020 om at stadfæste Miljøstyrelsens afslag på hel eller delvis ophævelse af fredskovspligten og udstykning af boligparcellen på matr.nr. aa.

Landsretten stadfæster derfor byrettens dom.

Efter sagens udfald skal A ApS i sagsomkostninger for landsretten betale 25.000 kr. til Miljø- og Fødevareklagenævnet til dækning af udgifter til advokatbistand inkl. moms. Ud over sagens værdi er der ved fastsættelsen af beløbet taget hensyn sagens omfang og karakter.

THI KENDES FOR RET:

Byrettens dom stadfæstes.

I sagsomkostninger for landsretten skal A ApS inden 14 dage betale 25.000 kr. til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Beløbet forrentes efter rentelovens § 8 a.